

Ilinniartitsisoq

IMAK - Grønlands lærerforening

FEBRUAR '10

Tema: Atuarfitsialak

Tavs viden	3
Ilisimasat nipangiussat	4
Meerarpassuit angusarissaannginnerusut	5
Mange elever med ringe testresultater	7
Misissuineq nalilersueqqissaarnissamut tikkuussivoq	9
Undersøgelse kræver grundig evaluering	11
Atuarfitsialak toqqissisimanartutut isigaara	13
Om læring af nyt.	14
Jeg er tryk ved Atuarfitsialak	15
Nutaanik ilikkagaqarneq.	16
Kan bukserne mon holde?	17
Attassinnaanerpagummi?	19
Assigiinngisitsineq naapertuilluarneruva?	21
Er ulighed retfærdig?	23
Nuuk	24
Kangaatsiap atuarfia	28
Aadap Atuarfia, Akunnaq	30
Atuarfik Pilerfik, Ukkusissat	31
Repræsentantskabets anbefalinger til folkeskolen	32
Sinniisoqarfiup meeqqat atuarfiannut inassuteqaatai	33
Et sundhedsmæssigt synspunkt på Atuarfitsialak	34
Atuarfitsialammi peqqinnissaqarnikkut isummersuutit	36
Atuarfimi Timersorneq	39
Siden sidst	41
Kingullermik tutsiunninniit	42
Avanersuup Atuarfia	43

Ilinniartitsisoq

Udgivet af IMAK

Ansvarshavende redaktør:
Sivso Dorph

Redaktion:
Justus Kaspersen – Ilulissat
namibia@greenet.gl
Tlf. 542263

Jan Ellesgaard – Aasiaat
jan@ellesgaard.dk
Tlf. 891253

Oversættelse:
James Kreutzmann

Layout og foto:
Jan Ellesgaard

Oplag:
1.300 stk.

Tryk:
TOPTRYK, Gråsten

Næste nummer:
Deadline 1. april.

IMAK

Sdr. Herrnhutvej 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Tlf. 32 25 50
Fax 32 50 61
Email: imak@imak.gl

Siulittarsoq/Formand

Sivso Dorph
Sdr. Herrnhutvej 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Arb. 32 25 50
Mobil 54 33 39
Pri. tlf. 31 10 29
Email: sdo@imak.gl

Fra redaktionen:

Tavs viden

“Nej, det tror jeg ikke jeg vil. Kollegerne synes nok bare, at jeg taler dårligt om vores skole”, sådan omtrent lød svaret fra en af de lærere, som vi bad fortælle om sine erfaringer med Atuarfitsialak til dette nummer af Ilinniartitsisoq.

En anden typisk reaktion lød: “Nej, for jeg risikerer jo at blive stemplet som en dårlig lærer”.

Mærkeligt at opleve, når man på kurser og besøg rundt på kysten hele tiden møder dygtige og tænksomme lærere, som via deres engagerede deltagelse i omformningen af vores skole, har gjort mange nyttige erfaringer.

Erfaringer på godt og ondt, som kunne bidrage til at gøre forordningen og dermed skolen bedre.

Det er vores oplevelse, at de lærere, der skal sikre at vi hele tiden er på rette spor, i vidt omfang holder sig tilbage og ikke deler deres erfaringer og viden med os andre.

Ofte når erfaringerne kun frem til en lille snæver kreds af kolleger.

Det var kendetegnende for processen, der førte frem til den nye forordning, at den i høj grad byggede på engagement og medvirken fra alle skolens parter - elever, forældre, politikere og skolefolk. Ejerskabet til Atuarfitsialak er meget bredt, og derfor skal mange tages i ed, hvis der skal ske justeringer.

Den offentlige debat om folkeskolen har efter vedtagelsen af Atuarfitsialak tabt pusten. I det omfang nogen prøver at rejse den på ny, mødes de meget ofte af en henvisning til, at vi jo er godt på vej mod den gode skole - der skal bare mere tid til.

Men hvor ved vi egentlig det fra?

Evalueringer, test og prøver dokumenterer det ikke, og de der arbejder med sagen holder deres erfaringer og viden tilbage.

Ikke bare lærerne holder sig tilbage. Fagkonsulenterne på Inerisaavik, som må formodes at være dem, der har det bedste overblik over udviklingen af skolens fag, ønskede heller ikke at bidrage til dette nummer af lærernes fagblad. De holdt et møde og meddelte derefter: “Vi synes ikke rigtigt, at vi har noget at bidrage med”.

Når der på denne måde lukkes ned for bidrag til den offentlige debat om styrker og svagheder i folkeskolen, giver det os alle sammen problemer. I første omgang betyder det, at problemer omkring forordningen privatiseres. Vi ser ikke problemerne i det rette perspektiv, men gør dem til elevens, forældrenes, lærerens eller den enkelte skoles.

I næste omgang bliver det hele samfundets problem, fordi vi derved forspilder mulighederne for at justere folkeskolen grundlag til glæde for elevernes læring og lærernes arbejde.

At udvikle folkeskolen er en tidskrævende proces, hvor dialogen mellem skolens mange parter er den drivende kraft. En dialog, hvor alle lægger deres erfaringer og viden frem, så vi alle kan blive klogere og handle derefter.

Jan Ellesgaard

Aaqqissuisuniit:

Ilisimasat nipangiussat

"Naami uvangaanngitsoq. Suleqatikka isumaqaannaqinapput atuarfippu ajortumik eqqartorniaannariga", ilinniartitsisut ilaat ilinniartisisoq-mut saqqummertussamut matumunnga Atuarfitsialak-mut pillugu misilit-takkaminnut tunngasunik allaasari-saqarsinnaanersoq aperigatsigu taamatu-kanneq akivoq.

Akissutigineqarajuttartooq alla tassa: "Naamik ilinniartitsisupalaatut nalilerneqaan-nassaanga".

Pikkorissarnerit, sineriammilu angalanerit aqqutigalugit nalinginnaasumik ilinniartitsisut pikkorissut eqqar-sarluartartullu naapittuarpakka, taakkkualu atuarfitta allangortinniarnani soqutiginnillutik peqataasi-ma-nertik aqqutigalugu iluaqutaasorpas-suarnik misilittagaqalersimapput. Ajunngitsunik ajortunillu misilittagaqarnerit peqqussummik pitsaannerusumik taamaammallu aamma atuarfimmik pitsaannerusunik pilersitsinissatsinnut immersueqataapput. Uvagullu misigisimavarput ilinniartitsisut tassaasut ajunngitsumik ingerlanitsin-nik qularnaarisussat sapingi-saminnik tunuarsimaartuuniartut, misilittak-kaminnik ilisimasaminnillu allanut, soorlu uvagutsinnut, tunisissa-natik.

Amerlanertigut taakkua ilisimasatik suleqatiminnut ikittuinnarnut ingerlateqqit-tarpaat.

Peqqussutip nutaap pilersikkiartuaarne-rani atuarfeqarnermut attuumassuteqartut tamarmik – tassa atuartut, angajoqqaat, qinikkat atuarfimmilu suliffeqartut soquti-ginnillutik tunniusimallutillu suleqataanerit ilisarnaa-taasimavoq. Atuarfitsilammik pi-ginneqataassut assigiinngitsorpassuupput, taamaattumillu tamatuminnu allangor-titsisoqassatillugu attuumassuteqartorpas-suit akuutinneqartariaqarput.

Atuarfitsialaap akuersissutiginerata kin-gorna inuiaqatigiit meeqqat atuarfiat pil-lugu oqallinnerat kipisimavoq. Arlaatigut suliamut uteqqittoqarnissamik kissaateqar-lutik saqqummiusserusuttut Atuarfitsialak pillugu siunniutip ilorraap tungaanut in-gerlaneraasumik - iluatsissaqqaarpumik oqaluttunit qisuariafigineqartarput.

Kisiannili tamakkua suminngaaniit paasi-vagut?

Killiffinnik nalilersuinerit, misileraanerit, misilitsinnerillu tamanna uppersanngi-

laat, suliassamillu suliaqartut misilittakkatik ilisimalikkatillu avammut ingerlateqqinneq ajorpaat.

Ilinniartitsisut kisimik tunuarsimaanngillat. Inerisaavimmi siunnersuisartut immikkut ilisimasallit, atuarfimmi ilinniagassat ineri-artornerannut tunngatillugu malinnaasin-naanerpaatut isumaqarfigineqartut aamma tamakkua pillugit ilinniartitsisut aviisiannut saqqummi-lersumut ilanngussaqaqqullugit qinnuvigisimasaraluavut peqataanissartik kissaatigisimanngilaat. Ataatsi-meeriarlutik imatut nalunaarput: "Uvagut ilanngus-saqarnissarput pissusissamisoortutut isi-ginngilarput".

Inuiaqatigiit meeqqat atuarfiata nukit-tuffii sanngiiffiilu pillugit oqallinnis-samut periarfissanik taamaaliornik-kut matooraasoqalerpat tamatsinnut ajornartorsiutinik pilersitsisussaavoq. Aallaqqaammut tamatuma kinguneris-savaa peqqussutip ajornartorsiutitaanik namminersortunngortisinermik pilersit-sissagatta. Ajornartorsiutit pissusissam-isoortumik isigisinnaajunnaassavagut, ajornartorsiutit atuartumut namminer-mut, angajoqqaanut, ilinniartitsisumut imaluunniit atuarfinnut aalajangersima-sunut ajornartorsiutit isigilissavagut.

Taava pissutsit ingerlaqqikkunik tassaalis-saput inuiaqatigiit ajornartorsiutaattut isigi-ligassagut, taamaattun-ngortissavagummi meeqqat atuarfiata meeqqanut kajunger-tunut nuannaartunullu ilinniagaqarfiusut toqqam-mavigisaattut inissisimanerata aammalu ilinniartitsisut ilinniartitsinikkut toqqammavigisaata naleqqussaqqin-nis-sanut piffissaagallartillugu periarfissatsin-nik maangaannartitsigutta.

Meeqqat atuarfiata ineriartortinnera sulia-avoq pisariusoq piffissamillu annertuumik atuiffiusoq, tassanilu atuarfimmu attuu-massuteqartorpassuit imminnut oqaloqati-giissinnaanerit ingerlatsinermut nukiuvoq. Oqaloqatigiinnermi tamatumani tamatta misilkittakkavut ilisimasavullu saqqum-miuttussaavagut, taamaa-lioruttami silatu-nerulissaagut, tamannalu aallaavigalugu suliarput ingerlateqqissavarput.

Jan Ellesgaard

Meerarpassuit angusarissaannginnerusut

Atuartut angerlarsimaffimminni kalaallisuinnaq oqaasillit 3. klassimi aamma 7. klassimi qallunaatut, tuluttut matematikkimilu angusaat marlunnik oqaasilinniit imaluunniit qallunaatut oqaasilinniit appasinnerupput. Tamanna Inerisaaviup misissuineranit ersepoq. Tassanilu pineqarput meeqqat atuafianni atuartut 3. aamma 7. klassit 71%-ii. Inerisaavimmi Naliliisarfimmiit misissuinnermik ingerlatsisut ilaat Ellen J. Karlsen aamma Esekias Therkildsen misissuinerit inernerit pillugit paasiniaaffigaavut.

Amerlanerit angusaat

Misilitsissutissat saqqaanni meeqqat angerlarsimaffimminni kalaallisuinnaq oqaasilittut imminnut nalunaarsimasut angusamikku appasinnerupput. Angerlarsimaffimmi oqaatsit suut atorneqarnerinik 2007-imi aamma 2009-mi taamaallaat misissornissaanut periarfissaasimavoq. Taamaattorli 2006-imiit 2009 ilanngullugu misissuinnerit angusat allannguuteqangaartarsimanngillat annikitsumik qaffakkiartulaarnerat eqqaassanngikkaanni. (resten af denne linje slettes!! t paasinarpoq.

Misissuinerup inernerini ilaatigut takuneqarsinnaavoq qallunaatuinnaq oqaasillit imaluunniit marlunnik oqaasillit angusaat qaffasinnerujussuusartut kalaallisuinnaq oqaasillit angusaanniit.

Inernerit agguaqatigiissitsineq atornagu mediantal atorlugu inissitsitigaapput. Esekias Therkildsenip tamanna ima nassuiarpaa:

- Mediantal atortarparput atuartut amerlanerpaat angusaat takulluarnarujumallugit. Imaakkami atuartut angusarluttut amerlappata, angusat agguaqatigiissikkutsigit tamanut angusat appasippallaassallutik. Aamma angusat pitsaasut amerlappata, agguaqatigiissinnerini angusat qaffasippallaassapput. Taamaammat atuartut amerlanerpaartaasa angusaat takuniarlugu mediantal-it atortarpagut. Nalinginnaasumik statistikerit akornanni mediantal atorneqarparpoq, agguaqatigiissitsineq tamatigut eqqortumik takutitsineq ajormat. Tassalu atuartut amerlanerit angusaat takutikkusukkaanni taanna eqqornerusumik takutitsisarpoq.

Pitsanngoriaatit amerlavallaartanngitsut

Ellen J. Karlsen aamma Esekias Therkildsen, misissuinnermaneq naatsumik oqaatigalugu sunik takutitsiva?

- Ilaatigut atuartut oqaatsit tunuliaqutigalugit 3. klassimi aamma 7. klassimi alloriarfimmi misilitsinnermi angusaat

qanoq innersut misissornikuuagut 2007-imi 2009-milu. Tassani malunnarpoq angerlarsimaffimminni kalaallisuinnaq oqaasilittut nalunaarsimasut, kalaallisut misilitsinneq eqqaassanngikkaanni, angusaat appasinnerusut. Ukulu kalaallisut qallunaatullu oqaaseqartutut nalunaarsimasut aammalu angerlarsimaffimminni qallunaatuinnaq oqaasilittut nalunaarsimasut qallunaatut, tuluttut aammalu matematikkimi angusaat qaffasinnerullutik, Ellen Jensen Karlsen oqarpoq.

- Ilikkagassatut anguniagassat uuttuinnermi tamatigut aallaavigisarpagut. 2006-imi misissuinnerit aallartikkatsigit angusat taakkuujuaannangajapput. Taamaammat oqartoqarsinnaavoq pitsanngoriaatit amerlavallaartanngitsut. Aallartikkattali maluginiarsimavarput kalaallisut oqaatsivut eqqarsaatigalugit 3. klassini atuartut angusakittartut. Imatut immaqa isummersortoqarsinnaavoq Atuarfitsialammik suliniutit suli sunniulluarsimanngitsut. Uanilu atuartut 3. aamma 7. klassimi 71%-iisa nalunaarsimamassuk angerlarsimaffimminni kalaallisuinnaq oqaaseqarlutik pitsaannginnerusunik angusaqartartut meerarpassuupput, Esekias Therkildsen erseqqissaavoq.

Naatsorsueqqissaartarfik suleqatiginiarneqartooq

Pissutsit taamaannerat sunik peqquteqarsoraasiuk, Ellen?

- Tassa taanna soqutiginartua. Misissuinnerit 2006-imi aallartikkatsigilli kisitsisit maanna pigiliklavut apeqqutini nutaanik qaffakaatitsisarput qulaajassallugit soqutiginarsinnaasunik. Soorlu suut peqqutaappat atuartut angerlarsimaffimminni kalaallisuinnaq oqaluttut angusaama marlunnik oqaasillit imaluunniit qallunaatuinnaq oqaasillit angusaanniit appasinnerunerannut?

Tamakku ilaatigut pissutigalugit Kalaalit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik Grønlands Statistik attaviginikuuarpurput meeqqat tunuliaqutaat misissorusullutigit. Tassani eqqarsaatigaagut kalaallisuinnaq oqaluttutut nalunaarsimasut kikkunersut, tunuliaqutaat qanoq innersut, angajoqqaavilu ilinniarsimassutsikkut, suliffeqarnikkut aningaasaqasutsikkullu qanoq inissisimanersut. Tamakkulu misissuiffiginissaat tullinnguuppoq.

Kisianni angusakinnerunermut patsisit assigiinngitsorpasusinnaapput: Atuarfippurput qanoq-una ittuusoq? Kikkunut-una naleqqussagaasoq? Kisianni uagut ingerlaanartumik inerniliinissarput mianersuutigisiorujussuuarput, apeqqutit sukumiisumik misissugassaammata.

Inerisaaviup iluani ukua angusat assigiinngitsut ukiuni kingullerni sisamani saqqummiuttarpagut oqallisigalugillu. Tassami aamma siunertaammat sutigut qanorlu ingerlari-aqqinnissatsinnut tikkuussisutut uagut nammineq atussa-

givot. Soorlu ilinniartitsisunik pikkorissaanernut tunngatillugit aammalu atuarfinnik inerisaanermut nalinginnaasumut.

Tupaallannartut arlallit

Atuartut illoqarfimmiut nunaqarfimmiullu angusaat assigi-inngissuteqarpat?

- Illoqarfimmiut nunaqarfimmiullu angusaat sanilliukkaan-ni malunnarpoq nunaqarfimmiut kalaallisut angusarissaarnerusut matematikkimilu angusaat assigiittut. Kisianni qallunaatut tuluttullu illoqarfimmiut angusarissaarnerup-put. Naluneqanngitsutut nunaqarfiit ilinniartitsisussaale-qinerupput, kisianni sooruna atuartut nunaqarfimmiut matematikkimi angusaat illoqarfimmiutulli ittut? Suut-uku tassani peqqutaasimasut? Aasiit apeqqutit imaaliillaan-naq akisinnaangisagut allat aamma tassani saqqummer-put, Ellen J. Karlsen taama oqarmat Esekias Therkildsenip taperserpaa:

Tassa imaappoq nunaqarfinni atuartut illoqarfinni atuar-tuniit angusakinnersartutut oqaatigineqartarnerat eq-quinngilaq. Taamaallaat qallunaatut tuluttullu angusakin-nerusarput.

Taamatuttaaq niviarsiaqqat nukappiaqqanut sanilliullutik angusarissaarnerusarput. Tamanna nunani allani pissutsit qiviassagaanni nutaarsiaassaangilaq nalinginnaaleraluttu-innarami. Taamaattorli aamma pissutsinit nalinginnaasu-niit allanngortoqarsimavoq:

- Malunnarpoq atuartsissutini tamani niviarsiaqqat an-gusarinnerusut, allaat matematikkimi. Taanna malugin-iagassaavoq, nunani allani nukappiaqqat matematikkimi qaffasinnerujuarmata, Ellen nassuiaavoq nangillunilu:

- Tassunga tunngatillugu naluneqanngilaq GU-mi, Ilisima-tusarfimmi qaffasinnerusumillu ilinniartitsisut allani arnat ilin-niartut amerlanerujussusut assassornermullu tunngasu-nik ilinniagallit angutit amerlanerullutik. Kisianni soorlu HTX-imi Teknisk Gynmasianilu arnat nunatsinneersut atu-artut amerliartorput.

Taamaasilluni inuiaqatigiit aqqissuussaananerannik assiliaq meeqqat atuarfianniilli ersertutut oqaatigineqarsinnaavoq.

Suleqatigiinnerunissaq ujartorneqartoq

Atuartsialammik aqqissuussineq atuartut angusaannut sunniuteqarsinnaanerluni?

- Maanna kalaallisut atuartsisineq misissoratsigu malun-narpoq atuarfiit nalunaarusiornerminni eqqartoraat immik-koortunut pingasunut aggornermik kingorna ilinniartitsisut suleqatigiinnerat annikilliallassimasoq. Tassanilu oqari-artuutigaat nukarlerni, akullerni angajullernilu ilinniartit-sisut suleqatigiinnerunissartik pisariaqartikkaat. Taavalu aamma nukarlerninngaanniit akullernut ingerlariaqqinner-mi akullerni ilinniartitsisut maluginiartarsimavaat atuartut piginnaasassatik tamakkiisumik pigiliussimasangikkaat, nukarlernili ilinniartitsisut isumaqarlutik tunniussassatik tamaasa tunniullugit. Suleqatigiinneqarnerusuuppat aam-malu alloriarfimiit alloriarfimmu ilinniartitsisut tamaasa taarsernagit ilinniartitsisut ilaat alloriarfimmu tullermut ma-linnaasartuuppata iluaqutaasinnaassagualarpoq. Tassa paarlaannerat nikerartillugu, tamaasa ataatsikkut nutaanik taarsertarnagit.

Kisianni tassa ilikkagassatut anguniagassaqarpoq al-loriarfiit naammassinerini qulakkearniarneqartussanik. Taakkuuppullu tamarmik malitassaat. Taamaattumik-una

alloriarfinni misilitsittoqartartoq, paasiniaarlugu ilikkagassa-tik angusimaneraat. Taakkulu angusassat ilaamininngui uagut uuttortartarpagut, Ellen oqaluttuarpoq.

- Erseqqissaatigisariaqarpoq ilikkagassatut anguniagas-sat ikittuinnaat taamaallaat uuttortartaratsigit. Misissuin-ermi atuartut akissutissat arlallit akornanni toqqagas-saqartarput – tuluttut periuseq multiple choice format'imik taagorneqarpoq. Tamatumunnga peqqutaavoq statistik atorlugu misissuinerup inernerinik paasiniaaneq taamaal-iornikkut pisariinnerusarmat. Tassalu soorlu atuartut oqaloqatigiinnerinut suleqatigiinnerinullu tunngasut misis-sorsinnaangilarput, imaluunniit allassinnaassusaat atu-arsinnaassusaallu. Qujanartumillumi nalunaaruteqarpoq meeraq nalilernerqassasoq tamakkiisumik isiginnilluni. Tassalu alloriarfinni naliliineq kisimi pinnani ingerlaavar-tumik meeqqamik naliliineq qitisorujussuuvuq, Esekias Therkildsen tapersiivoq.

Pitsanngorsaatisatut atugassaapput

Misissuinerit uku sumut atorneqassappat?

- Alloriarfinni misilitsissutit atuartut angusaannik pit-sanngorsaatisatut atorussaammata, taakkununga ilu-aqutaaniartussaapput. Meeraq misilitsereerpat ilinniartit-sisup oqaluttuutissavaa suut pitsaasumik angusimanarai suullu pitsanngortittariaqarnerai, soorluli angajoqqaavi ilisimatinneqartariaqartut qanoq ingerlaneramik sutigullu ikiorsettariaqarneranik. Tassa imaappoq misissuinerit siumut isigaluni pilersaarusiornissamut atugassaapput. Taakku saniatigut atuarfiup suliniutaanut atugassaapput kiisalu inerisaaviup assigiinngitsutigut ineriartortitsinissa-minut atugassaralugit. Ilaatigut meeqqat atuarsinnaaler-nissaannut tamatuminngalu atuarfinnik siunnersuinissam-ut atugassatut siunniukkaat nalunngilara.

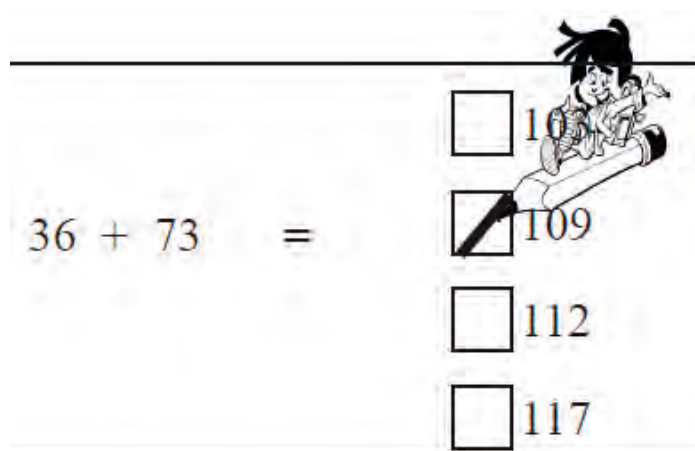
Misissuinerit inernerit atuarfiit pisortaannut aamma saqqummiuttarpagut, sapinngisamillu tamanut. Kommu-unerujussuarnut aggornerup kingorna aamma kommuunit pisortaannut saqqummiuttarpagut, kissaatigisorujussuuar-pullu kommuunit atuarfiillu ataasiakkaat misissuinerit atus-sagaat ineriartortitseqqinnissaminut pitsanngorsaaqqin-nissaminnullu.

Taakkunanimi paasissutissat pingaarutillit ersipput atu-arfiit atorluarsinnaasaat. Soorlu atuarfiit angusarissaartut 2006-imiit 2009-mut aalaakkaasorujussuit alla-llu angusamikkut nikerartorujussuit takuneqarsinnaapput. Taamaattumik pitsanngorsaaniarnernut atorussatut isig-iniarpagut, Ellen oqaluttuarpoq. Esekilu tapersiilluni nag-gasiivoq:

- Tassa pingaartorujussuuvuq erseqqissassallugu Atuar-fitsialammik naliliisarnermik ingerlatsinitsinni pitsaaneru-sumik siunnerfeqartumik angusaqartitsiniarneq atuartunut, atuarfinnut atuartsinermullu atugassatut isigisariaqar-atsigu. Imaanngilaq atuartut ataasiakkaat, ilinniartitsisut ataasiakkaat atuarfiillu atuarfimmik pitsanngorsaaniar-nernut ajoqusersuutitut isigineqassasut. Taassuma ak-erlianik ineriartornermut pitsaanerusumut sutigullu taa-ma pisoqarsinnaaneranut takutitsiniutitut atugassaasut. Taamaammata aamma ilinniartitsisut ilaat suleqatigilluin-narlugit suliarisarpagut.

Mange elever med ringe testresultater

Trintestresultaterne i dansk, engelsk og matematik for grønlandssprogede 3.- og 7. klasses elever er ringere end resultaterne for deres jævnaldrende dobbeltsprogede og dansksprogede kammerater. Det fremgår af en nyligt afsluttet undersøgelse, som Inerisaavik har lavet. De ringere resultater gælder for 71% af alle landets 3.- og 7. klasses skoleelever. Vi tog en snak med to af folkene bag undersøgelsen i Inerisaaviks Evalueringsafdelingen, Ellen J. Karlsen og Esekias Therkildsen.

Mediantal i stedet for gennemsnit

De ringere resultater gælder for elever, der på forsiden af trintestene har markeret, at de taler udelukkende grønlandsk derhjemme. Muligheden for at markere, hvilket sprog, man taler hjemme, har kun været gældende for trintestene i 2007 og 2009. Udover en minimal forbedring gennem årene har der ikke været nævneværdige ændringer af resultaterne for alle fire undersøgelser fra 2006 til 2009.

Ud fra resultaterne af den sidste undersøgelse i 2009 ses bl.a. at rent dansksprogede og/eller dobbeltsprogede børn har markant bedre resultater end grønlandssprogede børn.

Der er brugt mediantal i opstillingen af resultater i stedet for gennemsnitsberegninger. Det forklarer Esekias Therkildsen således:

- Vi bruger mediantal for at vise resultaterne af hvad de allerfleste elever har opnået. Gennemsnitstal kan være misvisende, når f.eks. mange børn har fået dårlige karakterer, viser de en negativ resultat for alle, eller omvendt.

Derfor har vi valgt at bruge mediantal, som i øvrigt er mere almindeligt blandt statistikere rundt omkring i verden. På den måde kan man vise et mere korrekt billede af en given situation. I vores tilfælde, vil vi jo gerne vise, hvad de fleste elever har opnået.

Ingen mærkbare forbedringer

Ellen J. Karlsen og Esekias Therkildsen, hvad er i korthed resultatet af den sidste undersøgelse?

- Vi har bl.a. undersøgt trintestresultaterne for 3. og 7. klasses elever i forhold til deres sproglige baggrund i 2007 og 2009. Her er det tydeligt, at resultaterne for børn, der har markeret de taler udelukkende grønlandsk derhjemme, havde opnået ringere resultater i alle andre fag end grønlandsk. Resultaterne i dansk, engelsk og matematik for dobbeltsprogede og dansksprogede elever er således højere, siger Ellen Jensen Karlsen.

- Trintestene er lavet med udgangspunkt i læringsmålene. Siden vi startede undersøgelserne i 2006, er der ikke sket mærkbare forbedringer af trintestresultaterne. Så man kan sige, der ikke er sket nævneværdige fremskridt af elevernes resultater.

Siden vi startede disse undersøgelser, har testresultaterne for 3. klasses elever i faget grønlandsk været lave. Ud fra det kunne man mene, at tiltagene i Atuarfitsialak endnu ikke er slået igennem i folkeskolen. Specifikt omkring den sidste undersøgelse har 71 % af eleverne markeret de taler udelukkende grønlandsk derhjemme, og de lave resultater i dansk, engelsk og matematik gælder altså for mange folkeskoleelever, understreger Esekias Therkildsen.

Samarbejde med Grønlands Statistik

Hvad tror du, ligger til baggrund for denne situation, Ellen?

- Det er netop det interessante at undersøge. Siden vi startede undersøgelserne i 2006, har tallene affødt nye spørgsmål, der kunne være interessante at afdække. Hvad f.eks. er grunden til at børn fra rent grønlandssprogede hjem opnår lavere resultater end deres dobbeltsprogede og dansksprogede kammerater?

På baggrund af det har vi derfor henvendt os til Grønlands Statistik og talt med dem om, at vi gerne vil lave undersøgelser om børnenes socio-økonomisk baggrund. Hvem er de børn, der har markeret sig som rent grønlandssprogede, hvordan er forældrenes uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige og økonomiske baggrund? Næste skridt bliver at undersøge disse forhold.

Der kan også være mange andre grunde til de jævne resultaterne: Hvordan er det, vores folkeskole er bygget

op? Hvilke slags elever er den tilpasset til? Og så videre. Men vi er meget påpasselige med at konkludere noget konkret ud fra de hidtidige resultater, da spørgsmålene kræver en grundig undersøgelse.

Her i Inerisaavik har vi gennem de sidste fire år fremlagt og diskuteret undersøgelsesresultaterne. For det er jo også meningen, at vi selv skal bruge resultaterne til at pejle os frem mod hvilke tiltag der er brug for inden for vores arbejdsområde. Det kunne være i forhold til tiltag indenfor kursusvirksomhed eller i forbindelse med skoleudviklingstiltag af folkeskolen generelt.

Flere overraskende resultater

Er der forskel på testresultaterne for børn fra bygder og bybørn?

- Hvis man sidestiller bygdeelevers og byelevers resultater, er testresultaterne for grønlandsk bedre for bygdebørnene, men hvad angår matematik er de lige. I dansk og engelsk er bybørnene bedre rustet. Som bekendt er lærermangelen større i bygderne, men hvorfor opnår børnene der de samme resultater i matematik som børn fra byerne, kunne man spørge. Hvad skyldes det? Igen dukker der spørgsmål op, som vi umiddelbart ikke kan besvare, siger Ellen J. Karlsen og støttes op af Esekias Therkildsen:

- Det vil sige, at udsagnet om at bygdebørn ikke opnår så gode resultater som bybørn ikke passer helt. Det er kun i fagene dansk og engelsk de halter bagefter.

Resultaterne viser også, at pigerne klarer sig generelt bedre end drengene. Det er dog ikke nogen nyhed længere, da også undersøgelser fra andre lande viser samme tendens. Der er dog også andet, der overrasker her:

- Det er tydeligt, at pigerne er bedre til alle fag, også matematik. Det er værd at lægge mærke til, da det er et fag, som drengene stadig er bedre til i andre lande, forklarer Ellen og fortsætter:

- I den forbindelse må det siges, at det er almindelig kendt at der er mange flere piger, der går på GU, universiteter og andre højere læreanstalter, hvor drengene er flest i håndværkerfag og lignende. Således søger flere og flere af vore piger ind på HTX og andre gymnasier.

Så, man kan sige, at dette billede af hvorledes vores samfund er skruet sammen, allerede ses i folkeskolen.

Bedre samarbejde efterlyses

Kan organisering af den gode skole Atuarfitalak have indflydelse på elevernes resultater?

- Vi er p.t. i gang med en undersøgelse af undervisningen i faget grønlandsk, og her fremgår det af skolernes rapporteringer at samarbejdet lærerne imellem er blevet mindre i forbindelse med opdelingen af skolen i tre trin. Her meldes der om, at lærerne i de enkelte trin ønsker tættere samarbejde på tværs af trinene.

I overgangen fra yngste- til mellemtrin oplever lærerne på mellemtrinnet også, at de yngste ikke havde opnået læringsmålene for de tre første år, hvorimod deres lærere føler, de har givet det, de skulle. Et tættere samarbejde og eventuel anderledes fordeling af lærere på de forskellige trin vil nok være en fordel, f. eks. ved at lade en eller flere lærere følge eleverne til næste trin i stedet for at

skifte hele lærerholdet ud med nye. (??).

Men som sagt er der læringsmål, der skal være opfyldt ved afslutningen af de enkelte trin. De er pejlemærker, der skal følges af alle. Derfor er der trintest for hvert trin, så man kan kontrollere om eleverne har nået læringsmålene. Og det er kun en lille del af disse læringsmål, vi kan måle ved vore undersøgelser, fortæller Ellen.

- Det er vigtigt at understrege dette. I undersøgelsen bruger vi det såkaldte multiple choice format (??), sådan så eleven i sin besvarelse har nogle valgmuligheder. Grunden til vi bruger dette system er, fordi det er den enkleste måde at analysere resultaterne statistisk. Men det resulterer også i, at vi for eksempel ikke kan undersøge hvor gode eleverne er til at kommunikere eller samarbejde med deres kammerater, eller for den sags skyld hvordan deres skrive- og/eller læsefærdigheder er. Men der heldigvis er en bekendtgørelse, der sikrer at eleven skal vurderes ud fra en helhedsvurdering. Derfor er det meget afgørende, at der er løbende vurderinger af elevernes færdigheder og ikke kun måler tingene ud fra trintestene, siger Esekias Therkildsen.

Skal bruges til forbedringer

Hvad skal så disse undersøgelser bruges til?

- Undersøgelsens resultater skal gerne bruges til at forbedre elevernes skolekundskaber. Det er jo også sådan, at lærerne efter hver trintest skal fortælle eleverne, hvilke test de har klarer godt og hvilke de må forbedre. Desuden skal elevernes forældre få at vide hvordan det går med deres skolegang og hvor de har brug for ekstra hjælp. Det vil sige, at undersøgelserne skal bruges til fremadrettet planlægning af undervisningen på skolen. Herudover skal skolerne gerne bruge dem konstruktivt, så de kan forbedre deres tiltag i forhold til undervisningen, og det samme skal Inerisaavik. Jeg ved også, at Inerisaavik vil bruge dem i deres læsekampagne og i forhold til deres rådgivning på skolerne.

Vi fremlægger ligeledes undersøgelsens resultater for skolelederne, og så vidt muligt også for offentligheden. Siden sammenlægningen af kommunerne er de også blevet fremlagt for lederne i de enkelte kommuner. Det er vores håb, at kommunerne og skolerne vil bruge undersøgelserne til at fremme udviklingen og forbedringen af deres skoler.

Der er i hvert fald vigtige oplysninger, som de med fordel kan gøre brug af. De kan for eksempel se, hvilke skoler, der har haft stabile og gode resultater igennem alle fire år, undersøgelserne har stået på fra 2006 til 2009, og hvilke, der har haft meget svingende resultater. Derfor betragter vi dem som midler til forbedring af skolerne, fortæller Ellen, og støttes af Esekias, der slutter med disse ord:

- Det er vigtigt at pointere, at formålet med undersøgelserne af Atuarfitalak er at forbedre elevernes, skolernes og undervisningens resultater. De må ikke betragtes som forsøg på at underminere de enkelte elevers, læreres og skolers bestræbelser på at gøre folkeskolen bedre. Tværtimod. De skal ses som midler til bedre udvikling af skolerne og hvor der er behov for ekstra indsats. Det er også derfor vi arbejder tæt sammen med nogle af lærerne på de enkelte skoler.

Siulittaasoq Sivso Dorph:

Misissuineq nalilersueqqissaarnissamut tikkuussivoq

Juana Petrussenimit

Meeqqat atuarfianni atuartut angusaannik misissuisimanerup qanittumi naammassisup takutip-paa meeqqat kalaallisuinnaq oqaasillit qalluna-atut, tuluttut matematikkimilu appasinnerusunik angusaqartartualersut. Tamatuma ilaatigut ersersippaa atuarfeqarfik siunertamisut ingerlann-gitsoq, IMAK-ip siulittaasua Sivso Dorph apersorneqarnermini oqarpoq.

Ilinniartitsisussaaleqineq ajoqutaanerpaavoq

Meeqqat atuartitsissutini eqqaaneqartuni angusamikkut appasinnerusutut inissisimanerat Atuarfitsialammik aqqqissuussinnermut attuumassuteqarsoraajuk?

- Isumaqarpunga peqqutaasut arlaqartut. Isumaga malillugu misissuinerup inernerata pingaarnertut takutippaa nunatsinni meeqqat atuarfianni ilinniartitsisussaaleqineq. Taamaanneranut takussutissanut ilaavoq nunaqarfinni angusat, sualummik qallunaatut tuluttullu, illoqarfinni angusanut sanilluullugit appasinnerusartut. Tassami nalunngilarput nunaqarfinni ilinniartitsisussaqaarniarneq annertorujussuarmik ajornartorsiutaasoq. Tamannalu soorunami atuartut pissarsiaannut sunniuteqanngitsoorsinnaanngilaq.

Aammali atuarfiup aqqqissuussaanera, atuartitseriaatsip qanoq ittuunera, ilinniartitsisussaqaarniarneq ataatsimut isigalugu kiisalu meeqqat inuttut tunuliaqutarisaat – tassa angerlarsimaffimminni tunuliaqutaat – tassani pisooqataapput. Tassami siusinnerusukkut misissuisimanerit takutereerpaat angerlarsimaffimmi inuttut atukkat aammalu atuagarsornikkut sungiusimasat meeqqat atuarfimmi angusaannut aamma sunniuteqartaqisut. Tassalu meeqqat ulluinnarni atukkamikkut qanoq toqqissisimanartigisumik inuuneqarnersut, avatangiisiminni ammaffissaqarnersut, atuarnerminni qanoq pissariaqartigisinnaaneranunut apequtaasaqisoq.

Alloriarfinni piginnaasat killeqartut

- Ullumikkut atuarfimmi aqqqissuussisimanerup ilaatigut aallaavigaa alloriarfinni ataasiakkaani ilinniartitsisut ikit-tunnguit ilinniartitsisorineqartarnerat. Tamatumalu kingu-

nerisinnaavaa alloriarfimmi ataatsimi ilinniartitsisutut piginnaasat tamakkiisut tamarmik pigineqannginnerat. Taamalu soorlu tuluttoortitsisinnaasumik ilinniartuarsimasumik alloriarfiit ilaanni peqanngikkaanni taava aamma tassani tuluttoortitsineq appasinnerusumik inissisimassaaq. Tassalu taamatut aqqqissuussinerup ajoqutigaa piginnaasat atuarfiup iluaniittut ullumikkut agguarneqarsinnaajunnaarnikuunerat atuarfiup aqqqissuunneqarnera pissutigalugu.

Ilinniartitsisut atuartitsissutini ataasiakkaani ilinniartitsinikkut piginnaasaasa amigaateqarnerat tamatumani peqqutaava?

- Naamik, una pineruara ilinniartitsisut alloriarfinni allaniittut piginnaanerisa atorneqarsinnaasannginneri, ilinniartitsut aalajangersimasut ikittut alloriarfinnut ataasiakkaanut pituttorsimasarmata. Tassalu atuarfiup taama aqqqissuunneqarneratigut atuartitsissutini ataasiakkaani atuartitsinerup pitsaannginnerulernissaa pinngitsoorneqarsinnaanngilaq.

Pikkorissaanissaq pisussaaffigumaneqanngitsoq

- Matumanili aamma ilinniartitsisussaqaarniarluni sualummik timelærerinik taaneqartartunik – uagut atuartitsisunik taasakkatsinnik – nukittorsaallunilu piginnaanngorsaanissaq amigaataavoq. Nalunngilarput taakku ilarpassui piginnaasaqarlualarlutik imminnullu tunniusimagalualrutik pitsaanerusumik tunuliaqutassaminnik amigaateqartartut. Soorlu atuartitsinermini aqqqissuussinermini faginilu ataasiakkaani tunniussassaminnik.

Isumaqarpit taakkua piginnaasaminnik inerisaanerunissaat tunulluunneqarsimasoq?

- Taanna qularutissaanngilaq. Atuartitsisut pikkorissarneqartarnerat aqqqissugaanngippaallarnikuuvoq. Tassami ullumikkut taamatut atorneqartartut assigiinngiaartorujussuarnik tunulequtaqarput.

Ilaat nunaqarfinminni sivilisuumik nikeriarfeqarnikuunatik taamalu avatiminni pisunik misilittagaqarnatik ingerlatsisuusarsinnaapput. Tamakku ilarpassui qallunaattoortitsinermik, tuluttoortitsinermik matematikkertitsinermillu ilinniartitsisusariaqartarput uffali tamakkunuuna atuagarsornermik tunulequtaqaratik. Taamaakkaluartorli pikkorissarneqarnissamik annerusumik neqeroorfineqarneq ajorput. Tamannalu amigaataasorujussuuvoq sinerik

tamakkerlugu.

Imaakkami ilinniartitsunik, taamalu aamma atuartitsisunik atorfinitsitsineq kommuuninngaanniit ingerlanneqartarluni. Taamalu atorfinitsitsinissamik piginnaatitaaneq peqqutaalluni atuartitsisunik pikkorissaanermut pisussaaffik kommuuniniinnersoq imaluunniit namminersortuniinnersoq assortuussutaavoq. Namminersortut imaluunniit kom-munit. Namminersornerunerup nalaani oqartoqarnikuuvoq taanna qitiusumiit imaaliinnarlugu aaqqinneqarsinnaangitsoq. Atuartitsisunik pikkorissaasussat sumiiffinni ataasiakkaaneersut pikkorissarlugit aallartinneqarnikuugalurput unitsiinnarneqarnikuullutilli. Tamanna uggnarpoq, ingerlanneqaannarsimasuuppata siuarsaaqqinnissamut aqquutissaq nassaarineqarsimassagaluarmat. Atuartitsisussat pikkorissarneqarnissaat taamaalilluni tunulliunneqarnikuuvoq akisussaaffillu kommuuninut tunniunneqarnikuulluni, uffa taakku suliaasaq nukissaqartinngikkaat.

Tiimilersuisannginneq sanngiissutaasoq

Eqqaasavit ilagaat atuartitsissutinut ataasiakkaanut tiimilersuisannginneq meeqqat kalaallisuinnaq oqaasillit angusaasa appasinnerinerinut peqqutaataasinnaasoq. Qanoq ililluni taamaassinnaava?

- Imaakkami alloriarfinnut ataasiakkaanut qitiusumiit tiimilersuisoqartarluni atuartitsissutinulli ataasiakkaanut aqquaasoqassanani. Tamanna atuarfitsinnut sanngiissutaasutut isigaara. Tassami nunani allani fagini ataasiakkaani nukittorsaasoqarniaraangat imarisai pivallaarnagit tiimilersorneri amerlineqartarput. Taamaalilluni piffissaq sivisualaanngikkaluartoq atorlugu angorusutaq pitsaanerpaq anguneqarsinnaasarpoq. Taamaattumik faginut ataasiakkaanut tiiminik ikinnerpaaffiliisarneq pingaaruteqartorujussuuvoq. Tassalu isumaqarpunga taamaaliortannginneq peqqutaataaalluinnartoq atuartut kalaallisuinnaq oqaasillit angusamikkut appasinnerunerannut.

Imaappa ullumikkut atuartitsissutinut ataasiakkaanut qanoq amerlatigisunik tiimiliinissartik atuarfiit namminneq aalajangertaraat?

- Aap, tamatumunngalu peqqutaatinneqartarpoq eqaatsu-

mik aaqqissuussineq. Illuatigulli aamma piumasaqaataavoq 1. klassimiit qallunaat oqaasii pulaffigineqassasut. Faginulli ataasiakkaanut immikkut piginnaasalinnik ilinniartitsisoqanngikkaanni qanoq ililluni tamakku ilikkartinneqarsinnaappat?

Periutsit allat ammaffigineqarlik

Atuarfitsialaap anguniagaasa ilagaat aamma kalaallisuinnaq oqaasillit atuartitaanikkut pitsaanerusumik angusaqarsinnaalernissaat. Tamanna eqqarsaatigalugu misissuineq matumani eqqartugarput qanoq tikkuussisoraajuk?

- Isumaqarpunga peqqussut una 2003-mi atuutilersoq pil-lugu naliliinissaq naleqquttuusoq. Tamanna pissaaq ukiau 2010-mi Inerisaaviup aaqqissuussaani. Peqqussut taas-sumalu kingunerisai pillugit sukumiisumik naliliinissarput pingaaruteqarpoq, aaqqitassaqarpat kingusinaartinnata tamakku qanoq aaqqeriarsinnaanerivut paasiniassagat-sigu.

Aamma aappaagu isumaqatigiinniartussaavugut, taman-nalu tikitsinnagu pissutsit ilaat ammasumik eqqartorneqar-sinnaappata pitsaassaaq. Isumaqarpunga uani eqqaas-sallugu pingaarutoq atuartitsinermi periutsit assigiinngitsut tamarmik ammaffigineqartariaqarnerat. Soorunami iluar-poq atuartitseriaaseq ilikkarlualfusoq annertuumik pik-korissaatigineqarmat, kisianni taannaannaassanngilaq. Taanna kisimi aallaavigineqassappat isumaqarpunga kuk-kusumik ingerlalissasugut paasisallu nutaat allat saqqum-mersussat mattuttuussallugit. Taama pisoqassappat nunatsinni atuarfimmik ineriartortitsinissaagaluq akornu-siinnarsinnaavarput aaqqeriarsinnaajunnaarlugu periuseq ataasiinnaq aallarfigigutsigu.

Misissuineq maanna atuarfitta killiffianut takussusiim-mat angusat pitsanngoriartinnissaannut eqqarsarnissaq tullinnguuppoq. Isumaqarpunga nukiit atorsinnaasagut assigiinngitsut tamaasa katersortariaqarivut, taavalu aal-lariarfissamik nukittorsaqtigiiffiusinnaasumik atuarfiullu pitsaasumik aallariaqqinnissaanut ujarlernissamut pif-fissanngortoq.

Sivso Dorph:

Af Juana Petrussen

En nyligt overstået undersøgelse af skoleelevernes resultater viser, at rent grønlandssprogede elever klarer sig dårligere i fagene dansk, engelsk og matematik end deres dansksprogede kammerater. Dette viser at skolesystemet ikke fungerer helt efter hensigten, mener Sivso Dorph i dette interview.

Lærermangelen er den store synder

Mener du der er en sammenhæng mellem resultatet af undersøgelsen og den måde, man har organiseret undervisningen i Atuarfitsialak?

- Jeg tror der er flere forskellige årsager til undersøgelsens resultat. Jeg mener, at det først og fremmest afspejler lærermanglen i den grønlandske folkeskole. Dette ses bl.a. på resultaterne af bygdebørnenes lavere karakterer i dansk og engelsk i forhold til bybørnene. Vi ved jo allesammen, at lærermanglen i bygderne er et stort problem, og det går naturligvis ud over undervisningen. Men også folkeskolens organisering, tilrettelæggelse af undervisningen, lærersituationen i det hele taget og ikke mindst børnenes baggrund – de familiemæssige forhold – spiller en rolle. Som tidligere undersøgelser har vist, har børnenes sociale baggrund og trivsel stor indflydelse på deres indlæringssevner og karakterer i folkeskolen. Det vil sige, at børnenes tryghed i det daglige liv har indflydelse på deres skoleresultater.

Manglende kompetence i trinene

- I dag er undervisningen organiseret sådan, at en lille gruppe lærere er fastknyttet til de enkelte trin. Dette kan resultere i, at der ikke er tilstrækkelige lærerkompetencer

i de enkelte trin. Hvis en klasse f. eks. ikke har en veluddannet engelsklærer blandt lærergruppen i et trin, vil udbyttet af engelskundervisningen der være ringere end det burde være. Ulempen ved dette system er, at man ikke længere kan sprede kompetencerne i hele folkeskolen på grund af den nye organisering.

Skyldes det lærernes manglende evner i de enkelte fag?

- Nej, det jeg mener er, at man ikke kan bruge andre læreres kunnen, der måtte findes i andre trin, da man har bundet en lille gruppe faste lærere i de enkelte trin. Fordi man har valgt at organisere skolen på den måde, kan man ikke undgå at undervisningen i enkelte fag på de forskellige trin generelt kan være af lavere kvalitet.

Efteruddannelsen ingen ville have ansvaret for

- En anden ting, der uden tvivl har betydning for resultatet af undersøgelsen er den manglende kompetenceudvikling af timelærerne. Vi ved at mange af disse, på trods af deres gode evner og hengivenhed, mangler bedre faglig udrustning. Det kunne være i forhold til bedre organisering af undervisningen og mere effektiv undervisning af eleverne.

Mener du dermed at videreuddannelse af timelærerne er blevet ladt i stikken?

- Det er der ingen tvivl om. Timelærerkurserne er og altid har været for mangelfuldt tilrettelagt. Timelærerne har meget forskellige baggrund. Nogle kan være skoleledere i deres bygd, som de altid har været meget bundet til uden at kunne rejse ud og dermed mangler udsyn. Mange af dem kan være tvunget til at undervise i f.eks. dansk, engelsk og matematik, selv om de slet ikke har nogen teoretisk baggrund for at kunne gøre det. Til trods for det, får de ikke tilbudt videreuddannelseskurser eller lignende.

Det er en stor mangel overalt på kysten. Det er som bekendt kommunerne, der ansætter lærere, altså også timelærere. På grund af ansættelseskompetencen er der uenighed om det er kommunen eller selvstyret, der har ansvaret for timelærernes videreuddannelse. Under hjemmestyret er det blevet sagt, at det ikke kan være et centralt problem at lave og arrangere kurser for timelærerne. Man startede ellers på et tidspunkt at uddanne kursuslærere for timelærere, men de blev afbrudt uden nogen begrundelse. Det er en skam, da man ad den vej kunne have fundet en løsning på problemet med manglende kompetence blandt timelærerne. Uddannelse af timelærerne er således blevet forfordelt og de centrale myndigheder har skubbet ansvaret for det til kommunerne, der reelt ikke har ressourcer til opgaven.

Manglende fordeling af timer

Du har også nævnt, at manglende fordeling af timer til de enkelte fag, kan være medvirkende årsag til dårligere resultater blandt de grønlandssprogede elever. Hvordan hænger det sammen?

- Det er sådan, at der centralt fastsættes en ramme på antal undervisningstimer for de enkelte trin men ikke for de enkelte fag. Det synes jeg er en svaghed i vores skolesystem. I alle andre lande ser man ikke så meget på indholdet af undervisningen men øger timetallet i de fag, man ønsker eleverne skal styrkes i. På den måde kan man nå det bedste resultat på forholdsvis kort tid. Det har derfor stor betydning, at der fastsættes mindste timetal for de enkelte fag. Og ja, jeg mener, den manglende fastsættelse af timer til de enkelte fag i høj grad er medvirkende til de dårlige resultater blandt de rent grønlandssprogede elever.

Skal det forstås sådan, at det er op til de enkelte skoler at fastsætte timetallet til de enkelte fag?

- Ja, og det begrundes man med at der skal være fleksi-

bilitet i systemet. Samtidig er det et krav, at eleverne skal indføres i det danske sprog allerede fra 1. klasse. Men hvordan skal man kunne lære eleverne dansk, når man ikke selv har nogen forudsætninger for at undervise i faget?

Vær åben for andre metoder

Et af formålene med den gode skole Atuarfittialak er, at også rent grønlandssprogede elever opnår bedst mulige resultater i folkeskolen. Hvad mener du den omtalte undersøgelse viser i forhold til dette formål?

- Jeg mener, den planlagte evaluering af forordningen, der trådte i kraft i 2003 er helt på sin plads. Det sker til efteråret 2010 og Ilerisaavik skal stå for det. Det er vigtigt vi laver en grundig vurdering af forordningen og dens virkninger, for at kunne rette op på eventuelle problemer inden det er for sent.

Vi skal også i gang med forhandlingerne i år, så det vil være godt hvis vi kan have åben debat om forhold, vi mener bør tages op. Her synes jeg, det er vigtigt at pointere, at vi må være åbne for forskellige undervisningsmetoder. Det er selvfølgelig rigtig godt, at der bruges mange ressourcer på at lave kurser i effektive undervisningsmetoder, men kurserne skal ikke kun begrænses til det. Det vil være forkert kun at satse på een undervisningsmetode, for så lukker vi af for alle andre forskningsresultater, der måtte komme. Vi risikerer på den måde at skade udviklingen af folkeskolen og gøre den meget ensoprettet, hvis vi udelukkende satser på den ene metode.

Da undersøgelsen viser hvad status er på vores folkeskole, er det næste skridt at tænke over hvordan man kan gøre elevernes resultater bedre. Jeg synes vi må samle alle de ressourcer vi har, og ruste os sammen for at finde løsninger til at vende udviklingen i folkeskolen i positiv retning.

Atuarfitsialak toqqissisimanartutut isigaara

Juana Petrussenimit

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisima-tusarnermut Ilageeqarnermullu naalakkersu-isoq Mimi Karlsen isumaqarpoq misissuinerup inerneru erumassutigissallugit peqqutis-saqanngitsoq, meeqqat pineqartut ilikkagas-saattut anguniagassat ilaannamininngui mi-sissuinermi sammineqarmata. Isumaqarpoq misissuinerup inerneru atuarfiit pitsaannerusumik pilersaarusiornissaminnut sakkussarigaat, sanngiiffiit pitsanngorsarniarlugit. Tupaallan-nalaartumillu siunnersuutigaa atuarfik am-manerusinnaasoq atuartitsisut ilinniartitsisutut tunulequtaqanngikkaluartut ilinniartitsisutut atorneqarsinnaanerinit.

Tupaallannanngitsoq

Atuartut 71 %-iisa atuaqatiminnit marlunnik oqaasilinnit imaluunniit qallunaatut oqaasilinnit angusarissaanngin-nerunerat ilinnut qanoq isumaqarpa?

- Misissuinerup inerneru kisiisa isigigaanni erumanartu-tut isikkoqarsinnaapput. Eqqaamasariaqarporli inernerit taakku takutitaat ataasiinnaammat, meeqqalli misissuiffi-gineqartut allarpassuartigut aamma pisinnaasaqarmata ilikkagassatut anguniagassaanni allaqqasunik. Tassalu piginnaasaat tamakku misissuinerit inernerinit ukunannga ersersinneqanngillat.

Taamaattumik isumaqanngilanga erumassutissaqartu-gut taakku inernerusut kisiisa aallaavigalugit oqassalluta tamatigoortumik pisinnaasat appaseqisut. Oqaatigisari-aqarporli misissuinerit ersersimmassuk atuarfiit ataa-siakkaat sutigut atuartitsinerminnik pilersaarusiornernin-nilu suliniutiminnik nakussassaasinnaanerinit.

Aamma oqaatigissavara misissuinerit inerneru tupaallan-nartutut isiginnginnakkit, oqaatsinik allanik atuisinnaaneq piginnaasatigut nukittunerulersitsisarmat, aammalu ilisi-masassanik paasissutissanillu avataaniit ujartuinissamut periarfissanik nutaanik ammaassisarmat.

Periarfissanik allanik ujartuisoqartariaqarpoq

Isumaqartoqarpoq atuarfiup alloriarfinnut pingasunut avinneqarneratigut ilinniartitsisut alloriarfiit akornanni suleqatigiissinnaanerit ajornakusoornersimasooq. Taama oqarneq qanoq isumaqarfigaajuk?

- Imaassinnaavoq taama aaqqiisimaneq atuartitsissutini ataasiakkaani atuartitsinermik eqarnerulersitsisimasooq. Kisianni aamma tassani atuarfinni ataasiakkaani ilinniartitsisoqatigut pisortallu pilersaarusiogatiinnerninni aala-jangersinnaavaat klassinut alloriarfinnullu ataasiakkaanut pitsaannerusumik qanoq aaqqiisinnaanerlutik, aamma atuarfimmu tamarmut iluaqutaasumik.

Isumaqaraanni taama aaqqiisarneq alloriarfinni ilikkagas-satut anguniagassat eqqarsaatigalugit illersorneqarsin-naanngitsoq – soorlu immaqa ilinniartitsisut arlaan-naalluunniit tuluttut atuartitsisinnaanngippat – taava periarfissanik allanik ujartuisoqartariaqarpoq. Kisianni tassa alloriarfinni aalajangersimasuni ilinniartitsisut suli-assaata aalajangersimaqqissaartarput. Atuartitsinissamut piareersarneq, meeqqat killiffinik nalilersuineq taakkulu peqatigalugit pilersaarusiorneq piffissarujussuarmik tigusisarput. Taamaammat isumaqarpunga suliassanik allarpassuarnik tigusinissaannik aamma piumasaqar-toqarsinnaanngitsoq. Nalunngisakkalu naapertorlugit ilin-niartitsisut amerlanerit toqqartarpaat taamatut killilimmik atuaqatigiiaanik atuartitsinissartik.

Tassa imaappa illit atuarfiup ullumikkutut alloriarfinnut pingasunut avillugu ingerlanneqarnera atuuttuurtussatut takorloorit?

- Una eqqaalaassavara ukiamut novembarimi Atuarfit-sialaap ingerlanera nalilersortussaagatsigu, tassanilu naliliineq takujumaarparput qanoq inerneqassanersoq. Kisianni ullumikkut ingerlariaaseq, tassalu meeraq aallaavigalugu atuartitsisarneq, toqqissisimanartutut isigivara. Tassuuna pilersaarusiornermi, atuartitsinermi nalilersuisarnermilu meeqqat ataasiakkaat taakkulu ilikka-gassat nakkutigalugillu aallaavigineqartarput.

Kommunit akisussaaaffiat

Ilinniartitsisussaaqeqineq atuarfimmik pitsanngorsaan-iarnermut akornutaaqaaq. Ilaatigut tamanna pissutaalluni

timelærererpassuit atorneqartarput naammattumik ilinniarteqqinneqartannigitsut. Timerlærerinik pikkorissaaneq kia akisussaaffigaa?

- Akisussaaffik annerpaaq kommuniniippoq, taakkuumata atorfinitsitsartut. Tassalu ilinniartitsisut pikkorisarnissaannut akisussaaffik aamma kommuniniippoq. Taamaakkaluartorli uagut pikkorissaanissamut atugassanik neqerooruteqartussaavugut. Ullumikkullu neqeroorutit tamakku pioreerput.

Ilinniartitsisussaaleqineq akiorniarlugu politikikkut qanoq allatut suliniuteqarpisi?

- Ilinniartitsisussaaleqineq ajornartorsiutaavoq ilungersunartoq, aamma nunani allani Danmarkimilu. Nunarpullu eqqaassagaanni ilinniartitsisussaaleqineq sumiiffinni assigiinngitsuni assigiinngisitaqaaq. Soorlu assersuutigalugu maani Nuummi kalaallinik ilinniartitsisussaaleqisoqanngilaq. Taamaammat ilinniartitsisussaaleqineq eqqarsaatigalugu politikikkut anguniakkat assigiinngitsut ingerlanneqarput. Assersuutitut oqaatigisinnaavara suleqatigiissitaliorsimagatta KANUKOKAp, IMAKip Namminersorlutilu Oqartussat peqataaffigisaannik. Taamaaliluta ilinniartitsisunut atorfinerlaanut Danmarkimeersunut pikkorissaanerit ingerlattarpagut, nunatsinnukartinnatik maani pissutsit pillugit ilisimasaqareennissaat anguniarlugu.

Sooq atuartitsisut allat atorsinnaanngilagut

Mimi Karlsenip ilanngullugu ilisimatitsissutigaa qal-lunaat ilinniartitsisut atorfinitsinneqarnerminni – atorfinittut allat tamarmik pineqartarnerattuulli – aamma

ilisimatinneqartartut meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut ilinniaqqinnissaminnut periarfissaasa suunerinik.

Ajunngitsorsiassaq tamanna maani ilinniartitsisunit ilinniartitsisunngorumartunillu iluatigineqartorujussuuvog:

- Kukkuallaassagunangilanga oqassaguma ilinniartitsisut taakkuummata atorfillit akornanni ilinniaqqinnissaminut pitsaanerpaamik periarfissaqarlutillu akissarsiatigut ajunngitsorsiassaqarnissamut atugarissaartinneqarnerpaajusut. Tamakkunuuna ilinniartitsisunngorniarneg inuusuttunut pilerinarsarneqartuarpoq, oqartariaqarpu-gullu iluatsissimasog. Ilinniartitsisummi naammassisut amerliartuinnarput, ilinniartitsgisunngorniarnelut aatsaat taamak pilerigineqartigaaq. Ilinniartitaanerluunniit bach-eloritut ilinniarninngorlugu qaffakkaluartog qinnuteqartut aatsaat taamak amerlatigipput. Taamaammat isumalluar-nartoqarpoq.

Qinnuteqartartulli taama amerlatigigaluartulluunniit ukiuni qaninnerpaani ilinniartitsisut perusutagut tamaasa pisin-naanavianngilagut.

Taamaattumik eqqarsaatiginartorujussuusarpoq qanoq ililluta eqqarsarlunarsigut inuit ilinniartitaanikkut al-latut tunulequtallit meeqqat atuarfianni atuartitsgissutini aalajangersimasuni atorsinnaanerigut. Eqqarsaatigineq-arsinnaava inuit pikkorissut piffissalluunniit ilaannaani atuartitsissutini piginnaaneqarfiini atorfinitsissinnaaner-igut? Qanoq ililluta taama aaqqiisinnaaneq atuartsinnut iluaqutinngortissinnaavarput? Isumaqarpunga kattuffiit uagullu naalakkersuisut peqatigiilluta tamanna eqqar-tornerusinnaagipput, Mimi Karlsen oqarpoq.

Om læring af nyt.

Af Stephen Pauli Andersen, bygdeskoleleder

Når man har det godt og føler overskud, kan det være spændende at møde nye ansigter. Forfriskende input kan betyde, at jeg ligesom tilbydes flere steder at fæstne blikket i det ellers velkendte landskab. At jeg får nye historier, der kan gøre mit ansigt smukkere, og som jeg efterfølgende kan brygge videre på i mit hoved. Fordi dem jeg møder lægger mærke til noget i min verden, som jeg ikke lige havde lagt mærke til. Det er underligt med perspektiver: Jeg har jo været her længe, hvorfor har jeg så ikke selv set det?

Ved at snakke med dem, kan jeg se på andre måder, som nogle gange virker så foruroligende, at det simpelthen ikke kan passe med det, jeg mener at være sikker på.

Til andre tider finder jeg ud af, at jeg har bygget spørgelsesbilleder, og så kan det være svært at tro på de nye tanker, som nemt kan betyde, at mine oppustede uhyrer - som jeg har brugt megen tid på at lave - må skrumpes til en mere passende størrelse.

Så på den måde bliver min verden både rigere og mere realistisk.

Dertil kommer alle de spillende øjne og kærtegnende smil, som Verden er fuld af. Glæden, der får mig til at sprudle og favne, går jo ikke kun den ene vej, men virker tilbage på os alle.

Er de fremmede glade når de kommer, er det nemmere for mig at være gæstfri og fortællelysten, og så kan de også lære noget af mig.

Men skal der komme noget godt ud af disse møder, må der tid til. Tid til at snakke med de fremmede og tid til at snakke med dem, jeg kender. Få flere perspektiver. Få tid til sammen at reflektere over, hvorvidt de nye tanker bare er nye eller om de peger konstruktivt frem imod noget bedre.

Jeg er tryk ved Atuarfitsialak

Af Juana Petrussen

Naalakkersuisoq for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Mimi Karlsen, mener ikke der er grund til at bekymre sig over undersøgelsens resultater, da de kun dækker en lille del af læringsmålene for de omtalte elever. Hun mener, at skolerne skal bruge resultaterne som værktøj til bedre planlægning af undervisningen, så svaghederne kan forbedres. Lidt overraskende foreslår hun også, at skolen kan være mere åben og bruge undervisere med anden uddannelsesmæssig baggrund end læreruddannelsen.

Ikke overraskende

Hvad siger det dig, at hele 71 % af folkeskoleeleverne har opnået ringere resultater end deres dobbeltsprogede og dansksprogede kammerater?

- Hvis man betragter resultaterne isoleret, kan de virke bekymrende. Men man skal huske på, at resultaterne kun viser en side af mange andre faktorer, der er omtalt i læringsmålene for disse elever. Det vil sige, at eleverne må anses for at have mange andre egenskaber, end det, der bliver vist i disse undersøgelser.

Jeg mener derfor ikke, vi har grund til at bekymre os over børnenes manglende kompetencer ved blot at se på disse resultater. Det skal dog påpeges, at undersøgelsen viser, hvor de enkelte skoler har behov for at styrke deres undervisning og øvrige tiltag i forbindelse med deres videre planlægning.

Jeg må også sige, at jeg ikke er overrasket over disse resultater, da det som bekendt altid er en styrke at kunne mere end grønlandsk, da det åbner for nye muligheder for at indhente viden og flere informationer udefra.

Man må søge andre udveje

Der gives udtryk for, at opdelingen af skolen i tre trin, gør det mere besværligt for lærerne at samarbejde trinnene imellem. Hvad mener du om det udsagn?

- Det kan godt ske, at ordningen er ufleksibel for undervisningen i enkelte fag. Men igen, er det op til lærergruppen og ledelsen på de enkelte skoler at planlægge og beslutte hvad der er bedst for de enkelte klasser og trin og i sidste ende skolen som helhed.

Hvis man mener, at ordningen ikke kan forsvares i forhold til læringsmålene i de enkelte trin – måske fordi ingen af lærerne f. eks. ikke kan undervise i engelsk – må man søge andre udveje. Ellers er det jo sådan, at lærerne i de enkelte trin har meget faste arbejdsopgaver. Planlægning af undervisningen, evaluering af eleverne og planlægning i samarbejde med dem tager meget af deres tid. Derfor mener jeg ikke, man kan kræve, at de også skal tage sig af andre opgaver i skolen. Så vidt jeg ved, vælger de enkelte medarbejdere også, at være lærere i de enkelte trin. Skal det forstås på den måde, at du mener, opdelingen af skolen i tre trin er kommet for at blive?

- Jeg skal lige pointere, at der er en evaluering af skoleforordningen i november-måned, så vi må vente og se hvad der kommer ud af det. Men jeg er tryk ved ordningen i dag, der jo tager udgangspunkt i barnet i centrum. Det vil sige, at man har fokus på de enkelte børn og deres læring i planlægning, undervisning og evaluering i vores folkeskole.

Kommunernes ansvar

Lærermangelen er den store hurdle i bestræbelserne på en bedre folkeskole. Bl.a. derfor bruges der mange time-lærere, som ikke får tilstrækkelig efteruddannelse. Hvem har ansvaret for kurser for timelærerne?

- Størstedelen af ansvaret ligger hos kommunerne, der har ansættelseskompetencen. De har derfor også an-

svaret for lærerkurserne. Men det er os, der laver og har kursustilbud også for timelærerne. Det vil sige, at tilbuddene ligger klar hos os.

Hvilke andre tiltag har I fra politisk hold i forhold til lærermangelen generelt?

- Lærermangelen er et stort problem også i Danmark og andre lande. Her i landet er lærermangelen ujævn fordelt, kan man sige. Der er f. eks. ikke mangel på grønlandssprogede lærere her i Nuuk. Vi har derfor forskellige politiske tiltag i forbindelse med lærermangelen. Jeg kan nævne, at vi har dannet en arbejdsgruppe hvor Kommunernes Landsforening KANUKOKA, IMAK og Selvstyret er repræsenteret. Således har vi fra centralt hold startet kurser for nyansatte lærere fra Danmark, for at sætte dem en smule ind i forholdene her i landet inden de kommer.

Hvorfor ikke bruge andre undervisere

Mimi Karlsen oplyser også, at de nyansatte danske lærere – som alle andre lærere i folkeskolen – også sættes ind i de gode videreuddannelsesmuligheder der er for folkeskolelærere. En gode, der også er meget populær blandt herboende lærere og kommende lærere:

- Jeg tager vist ikke meget fejl, hvis jeg siger at lærerne

her i landet er de offentligt ansatte, hvis videreuddannelse og lønforhold har højest prioriteret fra systemets side. Ad den vej lokker man de unge til læreruddannelsen, og man må sige at det har virket. Vi får stadig flere uddannede lærere, og uddannelsen har aldrig været så populær som den er i dag. Selv efter man har opgraderet uddannelsen til en bacheloruddannelse under Ilimmarfik, er der kommet endnu flere ansøgere. Så der er lys forude. Men til trods for den store søgning til læreruddannelsen, kan vi ikke regne med at få alle lærerstillingerne besat i de nærmeste år.

Derfor mener jeg, at vi må være kreative og tænke grundigt over hvordan vi eventuelt kan bruge folk med anden uddannelsesmæssig baggrund til undervisning i bestemte fag på folkeskolen. Det kan tænkes, at man kan deltidsansætte kompetente mennesker til at undervise i bestemte fag i folkeskolen. Hvordan kan vi gøre det, så ordningen bliver en fordel for skolen? Jeg synes, det er et oplagt emne at tage op til diskussion for organisationerne og vi politikere imellem, siger Mimi Karlsen.

Nutaanik ilikkagaqarneq.

Allattoq stephen Pauli Andersen, nunaqarfmmi atuarfimmi pisortaq

Illoisimaaraanni nukissaqarluartutullu misigisimagaanni inuit nutaat naapissallugit ilaatigut pissanganarsinnaavoq. Nutaanik ilikkagaqarnerup kingunerisinnaavaa soorlu uvanga nunami ilisimalluarsorisaaqaluanni nu-taanik maluginiagaqarnissaamut periarfissineqartartunga. Oqaluttuat nutaat pissarsiarisarpakka, soorlulu-ssoq isigisannik isikkuminarnerulersitsisartut tamakkualuni kingornatigut nuannernerusunik takorluuisinnaan-ngortittarpaannga. Tassami uvanga naapitama uvanga silarsuanni immaqa maluginiartarsimanngisaraluannik maluginiagaqartarmata. Isigineriaatsimmiukua eqqumiiginarsinnaasut: Qangalimi maaniilerpunga, soormi-taavaana uvanga nammineerlunga takoreersimanngikkiga?

Naapitakkami oqaloqatiginerisigut nammineerlunga isiginneriaasera allanngorsinnaasarpog, ilaannikkulluun-niimmi siornatigut nalornissutigineq ajorsimasaraluan-i taamaattussaasimanngissinnaanerata paasillugu aarle-ritsannasinnaasarpog.

Ilaannilu paasisarpara uvanga nammineerlunga isigin-neriaatsikkut takorluukkioartarsimallunga allaat nutaanik upperinnilersinnaanera anjornakusoortilersinnaallugu, tamakkualu piviusuunngitsunik isiginnilersinnaanis-san-nut qanittuararsuannngortisinnaavaannga – uffa

upperilerniarlugit piffissaajaatigisimallugit – paasin-nernermalu kingunerisaanik pingaaruteqarnerat mil-lisiriasaartarlugit.

Tamatumali kingunerisarpaa uvanga nammineerlunga silarsuarma imaqarnerulernera piviusunullu qaninne-rulernera.

Taamaalinikkullu inuit uummaarissut qanilaartullu qa-ninnerulersarput, avatigami taamaattumik ulikkaarpog. Nuannaarnerulernermalu qanilaarnerulersittarpaanga, taamaaqataanillumi tamatta akineqartarpogut.

Avatinnit takornartanik qanilaartunik tikinneqarnerma ilassinnikkusunnerulersarpaanga oqalutturusunneru-lersillungalu, taamaalillutik uvannik tikinnit aamma uvannit ilagaqarsinnaalersarput

Kisiannili naapistineq taamaattoq iluatsiffiussappat piffissaqarluartariaqarpogut. Takornartanik oqaloqate-qar-nissamut piffissaqarneq, ilisarisimasanik oqaloqate-qarnissamut piffissaqarneq. Isiginneriaatsit ilaartorlugit. Nutaatigut imminnut pilersorqatiinnissamut pifis-saqarneq, tamakkuami ilaat pitsaanagerusup tungaanut tik-kuaassisarput.

Kan bukserne mon holde?

Af Jan Ellesgaard

I de gode gamle dage var alting godt, men så kom der nogle grumme mænd og lavede en ny forordning, og så blev alting noget skidt.

Sådan er det naturligvis ikke.

Forordningen fra 2002 er et flot stykke arbejde, som satte en helt ny dagsorden for vores folkeskole. Udgangspunktet blev en skole, der bygger på den grønlandske kultur og som tager afsæt i elevernes hverdag og erfaringer. Samtidig er det en forordning, som opstiller helt konkrete mål for det børnene skal lære på forskellige tidspunkter af deres skoleliv, og der er indbygget muligheder for pædagogisk og organisatorisk mangfoldighed i undervisningen. Forordningen opstiller flotte rammer og ambitiøse målsætninger for vores skole – men lever vi op til de forventninger, som befolkningen og politikerne havde efter den flotte debat om "Den gode skole".

Det går jo godt – eller.....

Ser vi på optaget på GU og de øvrige uddannelsessteder, må man med glæde konstatere, at en stærkt stigende del af vores elever kommer videre i uddannelsessystemet. Og det er jo godt.

Kigger vi derimod på, hvilken bagage de har med fra folkeskolen, er der nok grund til en smule eftertanke. Resultaterne fra afgangsprøverne i 2008 og 2009 fortæller ikke historien om et fagligt niveau i voldsom bevægelse opad. Ser man på trintestene, er der næppe heller grund til den store begejstring, således som det fremgår af andre artikler i dette nummer af Ilinniartitsisoq.

Alle er lige værdige, men ikke ens

En af de grundlæggende ændringer, som har været meget synlig i forhold til elevernes afsluttende skoleår, er

afskaffelsen af niveaudelingen, som vi kendte i de gamle 10. og 11.klasser.

I bemærkningerne til forordningen hedder det: "Hele forløbet er udelt, således at der heller ikke på ældstetrinet foretages liniedeling eller niveaudeling i enkelte fag. Den ønskede differentiering påregnes imødekommet gennem særlige holddannelser og individuel støtte til den enkelte elev."

Tanken er ganske sympatisk, alle elever skal undervises efter deres interesser og forudsætninger, på skiftende hold og med individuel støtte, til de der måtte have behov. I den virkelighed, jeg færdes i, ser tingene lidt anderledes ud. I forhold til tidligere er der flere elever i afgangsklasserne. I den enkelte klasse er forskellene i elevernes faglige niveau nødvendigvis blevet større. Den individuelle støtte, som tidligere blev givet i form af almen specialundervisning er helt væk, eller stærkt reduceret.

Og svaret på disse forhold er altså differentiering ved hjælp af holddannelser og individuel støtte.

Hos os har vi forsøgt os med forskellige former for fleksibel holddannelse, og det virker ganske godt i emneuger og i tværfaglige forløb, men vi har endnu til gode at finde former, som kan anvendes i den almindelige daglige fagopdelte undervisning.

Forklaringen er givetvis, at vi ikke er dygtige nok, men hvor er den efteruddannelse indenfor fagene, som skulle hjælpe os til at blive dygtigere til at virkeliggøre visionerne indenfor vores fag?

Andre steder arbejdes der ihærdigt med modeller, som for en umiddelbar betragtning ligner den niveaudeling, som forordningen har forkastet.

Skole eller fiskefabrik?

Indførelsen af et obligatorisk 10-årigt skoleforløb er på papiret en forbedring med et år, som forordningens fædre

påpeger. Men ude i min virkelighed er det en forringelse med et år, fordi de allerfleste elever sluttede efter 11.klasse i den gamle ordning.

Og det vidste forordningens fædre og mødre jo også godt, kan man læse i bemærkningerne: "Afkortelsen af skoleforløbet med 1 - 2 år i forhold til det nuværende 11- eller 12-årige forløb betyder ikke, at det faglige indhold tænkes reduceret. Der tilsigtes derimod et mere koncentreret skoleforløb med større vægt på at forberede eleverne til kontinuerlig videreuddannelse og livslang læring."

Jeg læser det sådan, at vi alle sammen må se at tage os lidt mere sammen, så vi sammen kan være mere koncentreret og effektive.

Nu er det jo altså skole vi arbejder med og ikke en fiskefabrik. Læring tager tid, for den skal leves ind i det enkelte barn. Vi kan ikke bare anskaffe en ny maskine eller en ny teknik, og så regne med en effektivisering på mere end 10%.

En af forudsætningerne for reformarbejdet var netop at styrke elevernes faglige kompetencer. I det arbejde er tid en afgørende faktor.

Alle fag er lige vigtige, eller

Det har betydet et væsentligt løft for mange fag, at alle fag nu har fået præcise læringsmål, og at (næsten) alle fag nu er blevet prøvefag. Desværre har vi ikke helt fået fagenes timetal til at passe til den nye situation. Mange af de nye prøvefag må stadig leve med timetal, som i forhold til læringsmålene er meget beskedne. Blandt lærerne i de gamle prøvefag, er der ikke den store lyst til en

omfordeling af timerne. De synes selv, at de har ganske svært ved at leve op til målene indenfor de timetal de har. Samtidig har vi oplevet en generel sænkning af de timer skolerne har til rådighed, så tid bliver en mere og mere knap ressource.

Når vi alle bedriver "Effektiv pædagogik"....

... bliver alting godt, synes at være mantraet i forhold til de udfordringer vi står overfor.

Heldigvis kan man i dette nummer at Ilinniartitsisoq læse gode positive indlæg om den nye pædagogiske tænkning. Den er rigtig god til at få sat fokus på elevernes engagement, interesser og ansvarlighed.

Desværre mangler vi endnu at se, et tilsvarende løft i de faglige kompetencer, som eleverne (også) måles på evalueringerne både under vejs og ved afslutningen af skoleforløbet.

Ingen havde vel forventet, at en omfattende nytænkning af den grønlandske skole kunne virkeliggøres på kort tid. Forandringsprocesser tager tid, og skolekultur er nok ikke det letteste i verden at ændre.

Men vi har nu arbejdet målrettet på dette flotte projekt, at vi må kunne begynde at se, hvor vi lykkes og hvor vi har behov for justeringer.

Vores skolens succes måles ikke kun på de faglige resultater, vores elever opnår, men det gør jo ikke noget, at de ligger nogenlunde på niveau med de kammerater, de møder ude i den globale landsby.

Attassinnaanerpagummi?

Qanga suna tamarmi ajunnginneruvoq, kisiannili angutit naakittaatsut takkupput peqqussumillu nutaamik pilersitsillutik, taava suna tamarmi ajortippoq.

Kisiannili soorunami taamaanngilaq.

Peqqussut 2002-imeersoq suliatialassuuvog, taannami tunngavigalugu meeqqat atuarfiannik ingerlatsiner-put nutaanngortussaavoq.

Aallaavigineqartoq tassaavoq atuarfik kalaallit kulturian-nik aallaaveqartoq, kiisalu atuartut ulluinnarni atu-gaannik misilittagaannillu tunngaveqartoq.

Kiisalu peqqussut tassaavoq peqqussut meeqqat atu-arnerminni piffissap ingerlanerani anguniagassaannik aalajangersimasunik tikkuussisoq, tamatumunngalu atatil-lugu atuartsinermeri perorsaanikkut aaqqissugaa-nikkullu periarfissanik assigiinngitsunik tikkuussisoq.

Kiisalu peqqussummi atuarfitsinni anguniagassanut torraaqisunut sinaakkutassat kusanaqisut suliarineqar-simapput – kisiannili qinikkat innutaasullu "Atuarfitsialam-mut" tunngatillugu oqallinnerminni toraallataaqisumi naatsorsuutigiligaat piviusunngortissinnaavagut?

Ingerlalluarpugummi – imaluunniit....

Atuartuutitta GU-mi ilinniartinnilu allani ilinniartussatut tiguneqarnerat paasigaangatsigu nuannaarutigisarpap-put tassami tassuuna ersertarmat atuartuutitta amerliartuin-nartut ilinniarnermi periarfissani ingerlaqqittut. Ta-manna-mi ajunngulluinnarpoq.

Kisiannili illuatungaattigut atuartuutitta meeqqat atuarfin-

niit sumik nassataqarnerat qiviallaagutsigu eqqarsar-nalaanngitsuunngilaq. 2008-mi 2009-milu soraarum-meernermi misilitsinnerni angusarisat ilikkarsimanerup qaffariartupiloorsimaneranik oqaluttuutinnngilaatigut. Kisiannili alloriarfinni misilitsinnerit takugaanni nuannaar-pallaarnissamut tunngavissaqarpallaanngilaq, soorlu ilinniartitsisumi ilanngussat allat aammattaaq tamanna takutikkaat.

Kikkut tamarmik naligiipput, kisianni tamarmik as-sigiinngillat

Tunngaviusumik allannguutit ersarinnerpaat ilaat tassa atuartut atuarnermi ukiuanut kingullermut tunngatillu-gu atuaqatigiiaat agguarneqarsimanerisa siusinnerusukkut 10. aamma 11. klassemi atorineqarsimagaluartup atorun-naarsinneqarnera.

Peqqussummut tunngatillugu oqaseqaatini allaqqavog : "Atuarneq tamarmi avinneqarani ingerlavoq, aamma taamaappoq angajullerni alloriarfinni atuagassani, fag-illu ataasiakkani qaffasissutsini. Assigiinngissitaarinis-samut kissaatigisat eqimattatut agguakkanik immikkut ittunik at-uartsinikkut atuartunillu ataasiakkaanik ta-persersuinikkut pisinnaavoq."

Eqqarsaat iluarinarluinnarpoq, atuartut tamarmik so-qutigisaat piginnaasaallu tunngavigalugit atuartinneqas-sapput, eqimattani nikerartuni, ataasiakkaanik ta-persersuiner-talimmik, tassa ilinniakkani assigiinngitsuni pisa-riaqartitaat tunngavigalugu.

Ulluinnarni atukkani inuuffigisanni pissutsit allaanerulaar-put. Siusinnerusumut naleqqiullugu klasseni nagga-taaru-taasunik atuartut amerlanerupput. Klasseni ataasiakkaani

atuartut piginnaasamikkut assigiinngissute-qarnerat annertunerulersimasinnaavoq. Atuartunut ataasiakkaanut tapersersuineq, siusinnerusukkut nalinginnaasumik immikkut ittumik atuartitsinikkut ingerlanneqartarsimagaluartartoq maanna peerutivisiman-ngikkuni annikillisineqarujussuarpoq.

Pissutsinut taakkununga tunngatillugu akissutigineq-artoq tassa assigiinngissitaarineq, takkunani eqimat-tanut agguakkanik atuartitsineq atuartunillu immikkut tapersiineq aqputigalugu. Uvagut tamanna eqimattanut nikerartunut agguataanik atuartitsinikkut misilittarparput, tamanna sapaatip akunnerani aalajangersimasunik sammisaqarnerni kiisalu atuagassani assigiinngitsunik ataatsimut ingerlatsinermi atorsinaalluartutut nalilerparput, kisiannili nalinginnaasumik ulluinnarni faginut agguakkani atuartitsinernut periutsit atorsinnaasavut suli nassaarinnigilagut.

Tamatunungali nassuiaatissarput tassaagunarpoq, uvagut tamanna pikkoriffiginngikkipput, kisiannili faginut tunngatillugu ilinniaqqinnissaq naak-una, tassami taanna aqputigalugu fagit ilinniartitsissutigisatsinni takor-luukkat piviusungortinnissaat tassuuna pikkorinnerulerfigisussaa-galuaratsigu?

Atuarfeqarfanni allani periutsit atorniarlugit aallunneqartut qaffasissutsinut agguaaassinernut assingusutut oqaatigisinnavagut, taakkuali peqqussutikkut atorunnaarsin-neqarput.

Atuarfik imaluunnit aalisakkerivik

Pinngitsoorani ukiuni qulini atuartussaataitanerup eqqun-neqarnera pappialatigut ukiumik ataatsimik pitsan-ngoriaatitut peqqussummik pilersitsisunit nalilerneqar-poq. Kisiannili pissutsit piviusut tunngavigalugit ukiumik ataatsimik ajorseriarnervuq, tassami aaqqissuussineq nutaannigisoq tunngavigalugu atuartut amerlaner-paar-taat 11. klassemeereeraangamik naammassisarmata. Tamannalumi peqqussutit pilersitsisuisa nalunngereer-paat, tamannalu peqqussummut oqaaseqaammi a-tuarneqarsinnaavoq: "Atuarnerup sivilissusiata ukiunik 1-2-nik sivilillinera, tassa maannakkut atuuttumut ukiunik 11-nik imaluunnit 12-nik sivilissuseqartumut naleqqiul-lugu imaanngilaq iliniagassatigut imarisaasa annikillisin-neqarnissaat eqqarsaatigineqartoq. Matumani siuner-tarineqarpoq atuarnerup imarisaa sukaneru-lerlunilu pimoorunneqarnerulissasoq, tassa atuartut ingerlaavar-tumik nangittumillu ilinniarnissaat kiisalu inuunerup inger-lanerata tamamiusup ilinniarniunera pingaartinnerullugit." Imatut paasivara tamavitta tamaviaarnerulaalertariaqartu-gut, taamaaliornitsigullu ataatsimoorluta pimoorus-siner-ulerluta uummaarinnerulerluta.

Matumanili sammisarput suliffippullu tassa atuarfik, aalisakkeriviunngitsoq. Ilinniagaqarniarneq sivilissumik ingerlanneqartarpoq, meeqqat ataasiakkaarlutik tamarmik sungiussiniaqqaartussaapput. Uvagummi maskiinamik nutaamik imaluunnit teknikkimik nutaamik pissarseriarlu-ta, naatsorsuutigiinnarsinnaanngilarput 10% sinnerlugu sukanerulernissarput.

Allanngortiterinermut tunngavigineqartut ilaat tassarpi-aavoq meeqqat ilinniakkamikkut piginnaasaqarneruler-sinneqarnissaat. Suliami taamaattumi piffissaq atugassaq pingaaruteqarneraavoq.

Fagit tamarmik assigiimmik pingaaruteqarput, ki-sianni.....

Tamatuma kingunerisimavaa maana fagit atuarfiusus-sat tamarmik ilikkagassatut anguniagassanik sukumii-sumik immersukkanik peqalersimanerat, faginut atuar-fiusussanut amerlasoorpassuarnut malunnaatilimmik pitsanngoriaateqarfiusimanerat aammalu fagit atuar-fiusussat tamarmik (tamarluinnangajammik) maanna misilitsiffinngorsimapput. Uggornaraluartumilli fagit atuarfiusussat atuartitsissutigineqarnerinik tiimit atuarfiu-sussat amerlassusaasigut pissutsinut nutaanut naleqqus-sarneqarsimanngillat. Tassami fagit misilitsiffinngor-tut nutaat ilarpassui maana ilikkagassatut anguniagassanik pilersorneqarnerminnut naleqqiullugu tiiminik a- tuartiti-siviusussatut pisariaqatinneqartunik naammaannaqisumik atugassaqaartitaallutik ingerlatiinnarneqar-tariaqalermata. Siusinnerusukkut fagini misilitsiffiusuni ilinniartitsisut akornanni tiimit atuartitsiviusussat nutaamik agguaa-seqqinnissartik soorunalimi nakerinngelissuk. Nam-minermi isumaqarput tiimit atuartitsiviusussat atugassat tunngavigalugit anguniagassanik siunniunneqartunik piviusunngortitsiniarnissamut atussallugit annikippal-laar-tunik periarfissinneqarlutik.

Tamatunungalu atatillugu takoreerparput atuarfiit tiiminik atuartitsiviusussanik atugassanik tamarmiusunik ikilisaavigineqarsimasunik atugassaqaartinneqalerlutik, tamatumalu kinguneraa tiiminik atuartitsiviusussanik ami-gateqarnerup annertusiartuinnarnera.

Tamatta "Atuartitseriaaseq illikkarluarfiusoq" inger-lakkutsigu...

...tava suna tamarmi ajunngitsumik ingerlassaaq - peqqussutit atuligassatta pilersinniarneqarnerani oqa-riartaatsitut upperisaasimagunarpoq.

Qujanartumilli ilinniartitsisoq-mi matumani saqqummersu-mi perorsaariaatsimik nutaanik eqqarsariaataase-qarner-mut tunngatillugu ilanngussat pitsaasunik eqqartuisut atu-arsinnaavagut. Atuartut peqataarusunneru-lernerannik, soqutiginninnerulernerannik, akisussaaffimmillu tigusin-ninnerulernerannik maluginiagaqarnertik pillugu ajunngivissumik samminnipput.

Ajoraluartumilli atuartisinikkut piginnaasatigut naleqquttu-mik qaffariartoqarsimanersoq suli takunngilarput, tassami tamakkununga tunngatillugu atuartut piffissap ingerlan-erani kiisalu ukiup atuarfiusup naammassi-nerani naliler-suiffigineqartarmata.

Arlaannaataluunniit naatsorsuutigisimagunanngilaa Kalaallit-nunaanni meeqqat atuarfianni allanngineq taa-ma annertutigisoq piffissaq taama sivilitsigisoq atorlugu piviusunngortinneqassasoq. Allannginerit suugaluar-tulluunniit piffissartornartuupput, meeqqallu atuarfianni allanngortitsineq suliassat silarsuarmi pisariinnerpaat ilagibunngilaat.

Kisiannili suliniussuaq taama kusarnartigisoq pimoorul-lugu siunniussatsinnillu aalajangiussisimalluta ingerlas-simagatsigu maanna takusinnaalerparput sutigut iluatsit-sisimanerluta sutigullu naleqqusaaqqitaria-qarnerluta.

Atuarfitta iluatsittumik ingerlasimanagera atuartut ilinniagas-satut naammassisaasigunnaq uuttortarneqarsin-naanngi-laq, kisiannili nunarsuarmioqataanitsinni kammalaatitta naapitatta pissarsiarisimasaattuut qaffasis-susseqakan-nerpata ajorsimanaviannigilaq.

Assigiinngisitsineq naapertuilluarnerva?

Allattoq Stephen Pauli Andersen, nunaqarfimmi atuarfiup pisortaa.

Allaaserisami matumani allagaqartartut qinikkallu peqqussummut tunuliaqutaasut ilikkarnissamut tunngatillugu isiginninnerat pillugu nersualaarusuppakka. Isiginneriaaseq meeqqat atuarfianni atuartut (ilinniartitsisumik ikiorteqarlutik) ilisimasariaqartunik pisariaqartin-neqartunik pissarsinissaannik piginnaasaqarnernillu pissarsinissaannik siunertaqartoq. Tassami matumani si-unertarineqartoq tassa atuartut atuarnikkut pissarsiniarlutik suliniuteqarnerat toqqammaviussasoq. Nunaqarfimmi atuarfinni atuartut ilaat piginnaasanik atuartut tamarmik angusariaqagaannik pissarsiniarnerminni piffissamik atugassaannik neqeroorfigineqarput. Inuiaqatigiit atugasatigut agguvaavigneqarnerini tamanna apeqquummik pilersitsivoq.

Meeqqat atuarfiini atuartunik assigiinngitsumik pineq-arneq tamanna naapertuilluarnerva? Assigiinngisitsi-neq sungiussiassutsumik nalilerneqarsinnaava? Nu-naqarfimmi meeqqat atuarfiini ilinniartitsisut atuartullu ukiui apeqqutaatiinnarnagit kisiannili alloriarfiit aamma apeqqutaatinngit atuqatigiinnissanut piareersimappat? Tassa taamaaliornikkut ilisimasariaqartunik pisariaqartin-neqartunik pissarsinissamik piginnaasaqarnernillu pis-sarsinissamik siunertaqartoq ajoqusernagu?

”Nutaat sungiunneqaqqaartariaqarput” ussatitoqat ilaat taamatut oqaasertaqarpoq. Tassunga ilaliunneqarsin-naavoq: ”- aamma nutaat annertuut sungiunniarneri siviuserusarput.”

Taamaattumik qujanaqaaq peqqussummi tiimit atugassat ikinnerpaaffilerneqarnerat ilanngunneqarmat:

§6. Atuartut atuartinneqannut piffissaq aalajangiunneqar-toq ukiumut atuarfiusussatut aalajangiunneqassaaq tassa akunnermut atuartitsinerup ataatsip 60 minut-inik naliler-neqarnera aallaavigalugu.

Imm. 2. Atuartuni nukarlerni atuartitsissutissat minner-paamik ukiumut 700 tiimiussapput, tassa ukioqatigiiaani pineqartuni pingasuni, kisianni tak. § 49 imm. 6. Atuartuni akullerni ukiumut atuartitsivussussat minnerpaa-mik 890 tiimiussapput, ukioqatigiit sisamaanni, ukioqatigiit tal-limaanni minnerpaamik 920 tiimiussapput kiisalu ukio-qatigiinni 6 aamma 7 minnerpaamik 970 tiimiussallutik, kisiannili tak. § 49 imm. 6. Kiisalu atuartuni annerni tiimit ukiumut atuarfiusussat, tassa pinngitsoorani atuagas-sani minnerpaamik 880 tiimiussallutik ukioqatigiinni 8, taavalu ukioqatigiinni 9-ni minnerpaamik 910 tiimiussal-lutik, kiisalu ukioqatigiinni 10 minnerpaamik ukiumut 920 tiimiussallutik.

Siullermeernissanut oqaaseqaatinik:

Peqqussutissatut siunnersuummi § 6 imm. 2-mi klas-seni ataasiakkaani tiimit ikinnerpaaffilerneqat aalaja-ngerneqarsimavoq. Tiimit ikinnerpaaffissaat taakkua tassaapput kommunit pinngitsooratik neqeroorutigi-sas-saat. Taamaattumik tiimit amerlassusaat § 6 imm. 2-mi allaqqasut tassaassapput siunissami nuna tamakkerlugu tiimitut atugassatut ikinnerpaaffissatut nalinginnaasutut atorneqartussatut isigisariaqartussat. Maannakkutuulli kommunit amerlanerusunik neqeroorute-qarsinaatitaassapput.

Kisiannili pissutsit piviusut aallaavigalugit nunaqarfimmi

atuartunut atugassarititat nunaqarfippassuarni allaalluin-
narput:

Uvagut atuarfitsinni sipaarniuteqarnerit naligaat tiimit atu-
artitsiviusussat 746-t – tassa tamatuma kinguneraa atu-
artuutitta tamarmik atuarinneqarnissamut piffissarititaq
annaassavaat, taannalu ukiumik atuarfiusumik ilivitsumik
annertunerusoq annaassavaat.

Kisiannili kommunip immikkoortorta qarfiata ilimasaaru-
tigisartagai ilaatigut ajornerujussuupput: Tassa atuartitsi-
nissamut tiimit atugaassa at ilanngaavigineqareeqisut
affaannangortinneqarnissaat!

Kisiannili KIIIN qasukkaamisimagaluarpoq, ilimagisat
kommunit immikkoortorta qarfiata kisitsisaataanut qanit-
tuararsuullutik.

Tamakkua kinguneraat nunaqarfinni meeqqat atuarfiini
atuartut soqutiginantumut, kisiannili nuannaartunan-
ngilluinnartumut inissinneqarnerat. Taamaattumik atuartut
ilinniartitsisullu naleqqussariaataallaqqilluinnassutsi-
mik takutitsisariaqarput. Isumaqarpungalu tamakkua
apeqqutini arlaqartunik pilersitsisut:

Nunaqarfinni atuartut ilinniartitsisullu naleqqussarsinna-
nissamik imaannangitsumik piumasaqaatinik malinnin-
nissamut piareersimappat?

Nunaqarfinni atuartisut illoqarfinni atuartisunut naleq-
qiullutik qaffasinnerusumik pitsaassuseqarpat?

Nunaqarfinni angajoqqaat illoqarfinni angajoqqaanut
naleqqiullutik meeqqaminnik pitsaanerusumik ikiuisin-
naappat?

Ineriartorneq qitiusumiit aqunnissanut periarfissaqarpaa,
pitsaassuseq qaffariarlugu aningaasartuutit ikilisillugit?

Inuiaqatigiit atugassarititaannik agguaassineq taama as-
sigiinngitsigisoq inuiaqatigiit siunertaraat?

- Neriuppunga IMAK-ip suleqatigineratigut apeqquteqaatit
tamakkua apeqqutigineqarumaartut.

Inuiaqatigiinni ikinnerussuteqartunik assigiinngitsiner-
mik politikkeqarneq tassaasimassaq assigiinngitsi-nerup
naapertuilluannertut isigineqarneranik tunngaveqartoq.

Nunaqarfinni atuarfinni aqutsisut atorfinni nammini-
sumik aningaasarsiaqartitsiviusumi atorfeqanngillat, kisiannili
tiimini sulifigisaminni soorlu sannavinni sannatinik ipis-
saanermut assingusunik tapisiaqartinneqartut. Taamatulli
atorfeqarnermik tigumminniinaraanni pissaanillnut
– oqannginneranniluunnit nakkaannarnissaq usserrartor-
sionartarpoq.

Taamaaliunngikkutami kikkut nunaqarfinni atuartut iller-
sussammatigut?

Ilinniartitsisoq - annoncer

Du kan annoncere i Ilinniartitsisoq både
som privat og som skole. Bladet bliver læst
af mere end 1.000 lærere langs kysten,
så det er et godt medie at annoncere efter
nye lærere. Samtidig er det et godt sted at
annoncere for private, da bladet bliver læst
af beslutningstagerne omkring skolernes
økonomi.

Privatannoncer

1/1	side	kr. 4.000,00
1/2	side	kr. 2.000,00
1/4	side	kr. 1.200,00
1/8	side	kr. 700,00

Stillingsannoncer

1/1	side	kr. 3.000,00
1/2	side	kr. 1.500,00
1/4	side	kr. 800,00
1/8	side	kr. 500,00

Inuinnartut aamma atuarfittut Ilinniartitsisoq
annonceliiffigisinnaavat. Atuagassiaq sine-
rissami ilinniartitsisunit 1.000 sinneqartunit
atuarneqartarpoq, taamaammallu nutaanik
ilinniartitsisussarsiorluni annonceliiffissaqqil-
luni. Aamma inuinnarnut annonceliiffissaqqis-
suuvoq, tassami atuarfiit aningaasaqarniar-
nerannut tunngasunik aalajangiisartuusunit
atuarneqartarami.

Inuinnartut annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 4.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 2.000,00
Qupperneq 1/4	kr. 1.200,00
Qupperneq 1/8	kr. 700,00

Sulisussarsiorluni annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 3.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 1.500,00
Qupperneq 1/4	kr. 800,00
Qupperneq 1/8	kr. 500,00

Er ulighed retfærdig?

Af Stephen Pauli Andersen, bygdeskoleleder.

I artiklen vil jeg rose de fremsynede forfattere og politikere bag forordningen for deres syn på læring. Et syn, der lægger op til at eleverne (med hjælp fra læreren) tilegner sig alle nødvendige kundskaber og færdigheder. Der tages altså udgangspunkt i elevernes læringsbestræbelser som det fundamentale.

En del af bygdeeleverne tilbydes mindre tid til deres arbejde med at tilegne sig de kvalifikationer som alle elever skal opnå. Dette sætter spørgsmålstegn ved samfundets fordeling af goder.

Er forskelsbehandling af elever rimelig? Kan forskelsbehandling opvejes af fleksibilitet? Er bygdelærere og -elever klar til at samlæse ikke bare på tværs af årgange men at sammenlæse også de forskellige trin? På en sådan måde, at "tilegnelsen af alle nødvendige kundskaber og færdigheder" ikke lider skade?

"Ting tager tid", siger et gammelt ordspil. Man kunne tilføje: "- og tunge ting tager mere tid."

Derfor er det heldigt, at forordningen fastsætter minimumstimetallet:

§ 6. Elevernes undervisningstid fastsættes som en årsnorm på grundlag af undervisningstimer á 60 minutter. Stk. 2. På yngstetrinet omfatter elevernes undervisningstid mindst 700 timer årligt på alle tre årgange, jf. dog § 49, stk. 6. På mellemtrinet omfatter elevernes undervisningstid mindst 890 timer på 4. årgang, mindst 920 timer på 5. årgang og mindst 970 timer årligt på 6. og 7. årgang, jf. dog § 49, stk. 6. På ældstetrinet omfatter elevernes undervisningstid i de obligatoriske fag mindst 880 timer på 8. årgang, mindst 910 timer på 9. årgang og mindst 920 timer på 10. årgang.

I bemærkningerne til 1. behandlingen:

I forordningsforslagets § 6, stk. 2 er der fastsat minimum for timetallet på de enkelte klassetrin. Disse minimumstimetallet vil kommunerne være forpligtet til at tilbyde. Man kan derfor betragte timetallene i § 6, stk. 2 som den frem-

tidige nationale minimumsstandard for timetallet. Som hidtil vil kommunerne kunne tilbyde flere timer.

Imidlertid er virkeligheden ganske anderledes for bygdeeleverne i en stor del af landet:

På vores skole svarer besparelsen i timetallet til 746 timer - altså går alle elever glip af undervisningstid svarende til noget mere end et helt skoleår.

Den kommunale forvaltning udsender til tider langt værre signaler: Halvering af det i forvejen beskærede timetal! KIIN bløder en smule op, men hælder nærmest til tallene fra den kommunale forvaltning.

Det efterlader bygdeelever i en interessant, men langtfra misundelsesværdig, position. Elever og lærere må udvise en betydelig fleksibilitet. Jeg vil mene, at det rejser nogle spørgsmål:

Er elever og lærere i bygderne parate til at opfylde et så vidtgående fleksibilitetskrav?

Er underviserne i bygderne af en generelt højere standard end underviserne i byerne?

Er forældrene i bygder bedre i stand til at hjælpe deres børn end i byerne?

Er det muligt at topstyre en udvikling således at kvaliteten højnes og at udgifterne samtidig sænkes?

Er en større ulighed i fordelingen af samfundets goder tilsigtet?

- forhåbentlig vil vor forening IMAK være behjælpelig med at stille sådanne spørgsmål.

Den politik, der diskriminerer en minoritet af befolkningen må have som grundlag, at ulighed er retfærdig.

Skoleledere i mindre bygder er ikke ansat i normerede stillinger, men har ledelsesfunktionen som et timetillæg på linje med slibning af sløjdrede skaber. For at bevare denne funktion kan det være fristende at bøje nakken for magten - allerede inden magten har talt. Hvem kan så tale bygdeelevernes sag?

Nuuk

Selvom få lærere deltog, fremkom lærere i Nuuk – Nuumi Ilinniartitsisut – med følgende meningstilkendegivelser.

Mødet blev afholdt den 12. januar 2010 kl. 19.00 til 21.00. Der deltog kun 9 lærere.

Man ønskede at drøfte følgende:

- Multilærerordningen
- Fra trin 1-2-3-4
- Hold
- "Glemte" børn
- Semester deling
- Nedlæggelse af 11. klasser
- Effektiv pædagogik
- Overgange
- Stor udskiftning af lærere
- Støttekrævende børn
- Prøver
- Lokale repræsentanter
- For lidt oplysning for lærerne, oplysning vedrørende forordningen

Ved mødets begyndelse blev vi ellers enige om, at vi først skulle drøfte de sager, vi betragter har høj prioritet, altså prioritere sagerne først. Men da drøftelsen først kom i gang, har vi været tilbøjelige at fokusere på enkelte sager, og derved begynde at sammenligne enkelte sager med mange andre, og vi var tilbøjelige til hænge for meget ved enkelte sager.

Jeg skal i den forbindelse nævne, at de deltagende lærere på mødet har været tilbøjelige til at tage stilling ud fra det trin deres arbejde er placeret i. Lærere har været tilbageholdende med at repræsentere de lærere, der er placeret på andre trin.

Vi startede drøftelser på den måde:

Effektiv Pædagogik

Man startede med at benytte sig af A1 i de ældste klasser på trin 3, men efter tre måneder har man valgt, at stille det i bero eller kun benytte sig af en del af modellen på baggrund af nedennævnte:

- Tidskrævende at benytte
- Sprogfærdighed er ikke kontrollerbar
- Nogen benytter sig af en del af den
- Kan ikke bruges i fysik med farlige opgaver

Derudover blev det drøftet, at alle lærere har ret til selv at udarbejde egne undervisningsmaterialer, hvor vedkommende kan benytte sig af sin metodefrihed.

Det nævnes også, at det er nødvendigt med løbende information og opmærksomhed, hvis A1-undervisningen skal benyttes løbende.

Ilinniartitsisoq 24

Udfordringer til undervisning i trin 3 er bl.a., at en del elever når til ældste trin uden at have tilegnet sig de nødvendige kvalifikationer i en række fag, læringsmålene fra de tidligere trin er ikke nået. På den måde risikerer vi at det ældste trin bliver klasser, der beskæftiger sig med indhentning af ikke opnåede mål.

Den positive side af ordningen er dog, at eleverne er blevet bedre til danne meninger, frivillig meningsdannelse har eleverne tilegnet sig.

Holddannelser

Det kan være svært at arbejde i teams, når nogen i teamet er sygemeldte, nogle gange må de raske lærere stå for arbejdet alene

Fordeling af elever er ellers tilfredsstillende, men når en lærer melder sig syg, opstår der skævheder, da det bliver nødvendigt at fordele vedkommendes elever på de øvrige hold, og fordelingen kan være vanskelig, og undervisningen kan være tung for de resterende lærere.

Nogen skoler benytter sig af samme holddeling hele skoleåret. På andre skoler foretages udskiftning af elever på holdene løbende.

Multilærerordning

- Fastlåsning i bestemte trin
- Undervisning udenfor fag specialer
- Modtagelse af for mange fag

For eksempel når man har undervisning på Valgte Områder og læreren ikke behersker undervisning i alle fag på området, bliver udbyttet for eleverne begrænset.

Læringsmålene er så omfattende, at en overfladisk undervisning og uddybning fra lærerens side kan blive for lidt.

Semesterdeling for skoleåret

Undervisning med semesterdeling har resulteret i, at det for eleverne er blevet muligt at benytte sig af to lærere i løbet af skoleåret.

Som følge af meget stor lærerudskiftning er antallet af oversete elever tiltagende. De elever, der har behov for rådgivning og specialundervisning identificeres nu for sent.

Lærere, der underviser i forskellige trin er i stand til at undervise samme elever i tre/fire år, desuden foretages udskiftning af lærere i samme periode.

Modsat tidligere tider bibeholdes et langt kendskab mellem læreren og eleven ikke længere. Der opretholdes kendskab til eleven i kortere undervisningsperioder. Der sker nu udskiftning af lærere i forbindelse med skift fra et undervisningstrin til et andet, på den måde udelukkes mulighed for at stifte bekendtskab med eleven. Den nye undervisningsform har resulteret i, eleven, læreren og forældre ikke længere kender hinanden.

Læringsmål

Læringsmålene kan i sig selv skabe travlhed, dette kan blive aktuelt, når tiden til elevens tilegnelse bliver knap. Der er mangel på undervisningsbøger, der er beregnet til nævnte undervisning, derfor kan den fulde undervisning for at opnå læringsmål ikke opnås.

Hvad undervisningsbøger i fagene religion/filosofi angår henvises til bøger på dansk, selvom hovedparten af elever er grønlandssprogede.

Til sidst vil vi hurtigt notere, hvad vi ser som lykkedes og hvor der ikke lykkedes

I forkortet form.

Hvor det er lykkedes

- De tavse i IC blander sig positivt
- Udveksling mellem teams
- Elevens medansvar i egne læringsmål
- Næste gang lærer at vurdere sig selv
- Eleven selv skal orientere sine forældre om sin læring
- Elevernes deltagelse i vurderinger
- Prøver i ældste trin er blevet meget bedre end tidligere
- Man er tilfreds med, at 11. klassen er flyttet til Piareersarfik, hvor eleverne bliver tildelt ansvar
- Effektiv pædagogik i diskussionsfag er man tilfreds med.

Hvor det ikke er lykkedes

- I den trinopdelte skole skal lærerne i deres arbejde ikke følge deres elever gennem flere år. Det resulterer i, at kendskab mellem lærere, elever og forældre bliver mindre
- "Utilnærmelig" forældre, som ikke møder op
- Flere mener, at antallet af forældre, der ikke møder op er tiltagende
- En del af de lokale repræsentanter overses

Der blev endvidere drøftet kort om nedlæggelse af 11. klasser. Hertil er meninger delte:

- Man vil savne klassen, hvor unge skoleelever henter åndelig udvikling i klassen
- Modstanderne mener, at alt for mange elever benytter klassen som sovepude,

Diskussionsaftenen gik livligt, og det er klart, at mange flere meninger kunne være fremlagt, hvis der var mere tid til drøftelsen.

Der blev sagt, at "Atuarfitsialak" først lige er startet, derfor er der behov for mere tid til at vænne sig til nye ting, nye forhold, det er derfor nødvendigt at give tilvænningstiden en chance.

Vi glæder os til andres indlæg.

På vegne af kollegaer
Fia Ostermann Kriegel
Repræsentant
Kommuneqarfik Sermersooq

Nuuk

Nuummi ilinniartitsisut amerlanngikkartuut isummersu-
utaat

Eqqartorusutat makku eqqaaneqarput:

- Multilærerordningen
- Trin 1-2-3-4-miit
- Holdit
- Meeqqat puigukkat
- Semester deling
- 11. klassit peerneqarnerat
- Atuartitsiviit ilikkartuarfiusut
- Ikaarsaarfiit
- Ilinniartitsisut nikerarnersui
- Meeqqat ikiortariillit
- Misilitsitsisarneq
- Sumiiffimmi toqqakkat
- Ilinniartitsisut akornnganni qaammarsaanerup annikippal-
laarnera, peqqussutit paasisitsissutiginerunissaa

Oqallisigerusutagut pingaarnerusorisagut siulliullugit oqallisigeqqaarniarlugit aallartikkaluarpugut, sorliit pin-
gaarnerusutut eqqartoqqaassanerlutigit, oqallinnerli aal-
lartimmat eqqartukkagut pikkunarsisoortarlutigillu ilaatigut
allamut sanillersuinerit peqqutaallutik eqqartugaq taan-
naannaajunnaartittarlugu ingerlalersarluta pivugut.
Eqqaalaassuara aamma ilinniartitsisut takkuttut Allorfiarfik
sullivigisartik kisiat allaavigalugu isummersormata, ilin-
niartitsisut Allorfiarfimmiit allaneersut sinnerlugit isummer-
sorsinnaannginnatta.

Eqqartukkagullu imannak aallartippagut:

Atuartitsiviit ilikkartuarfiusut (Effektiv pædagogik)

Angajullerni Trin 3-mi aallartinneqaraluarpoq AI atorniarlu-
gu, arlalilli qaammatit pingasut atoreerlugu unitsikkallarsi-
mavaat imlt. ilaannaa atorpaat makku tunngavigalugit.

- Piffissaajaataanera
- Kontrollererneqarsinnaanngillat oqallorissusaat
- Ilaannaa atorlugu ilaasa ingerlappaat
- Fysikkimi ulorianartut pillugit atorneqarsinnaanngillat

Ilanngullugu eqqartorneqarpoq ilinniartitsisoq kinaluun-
niit atuartitseriusissaminut nammineq pisinnaatitaammat,
iluarinartinnerusaminik ingerlatsissalluni (metode frihed)
Eqqaaneqarportaaq atuartitseriuseq AI ingerlanneqass-
appat tamaginnik, uteqattaartuaannartariaqarmat paasitit-
sissutigilluassagaanni.

Trin 3-mi ilinniartitsisuulluni unamminartut ilagaat, ili-
kkagassatut anguniagassani ilikkariigassarpasuit
ilikkartereerneqarneq ajormata, atuartoq Angajullernut
apuukkaangat. Taamaaliluni Angajullerni atuartitsiniarneq
angummanniaannarfittut ilersinnaasarluni.

Aammali pitsaasutut maluginiarneqarpoq, atuartut
massakkut isummersullaqqinnerulersimammata, naqisi-
maneqaranilu nammineq isummessorsinnaaneq pigilersi-

Ilinniartitsisoq 26

mammassuk.

Eqimattanut agguakkanik atuartitsineq (Hoddan- nelser)

Teamsini sulineq napparsimasoqartillugu erloqinartar-
poq, ilaanni ilinniartitsisoq peqqittoq kisermaassisaarluni
sulisariaqartarmat.

Atuartunik agguaneq iluarinaraluarluni ilinniartitsiso-
qammik napparsimasoqartillugu iluarinarunnaartarpoq,
napparsimasup atuartitassai sinneruttunut agguaan-
neqartarmata, atuartitsinerlu peqqittumut assoroonar-
sisinnaasarmat.

Atuarfiit ilaanni holdit ukioq naallugu atortarpaat.

Atuarfiit ilaanni atuartut nikerartarput

Ilinniartitsisoq tamatigoortoq (Multilærerrollen)

- Alloriarfiup (Trinnip) iluanut parnaarussaasarneq
- Fagit pikkoriffiginngisat atuartitsivigisariaqartarneri
- Amerlavallaanik fagenik tigooqqaasarneq

Assersuutigalugu Sumiiffimmi Toqqakkani atuartitsinermik
toqqaasimagaaanni, ilinniartitsissutissat taassuma fagep
iluaniittut tamaasa tamakkiisumik piginnaasaqarfiginagit,
atuartunut tunniussinnaasap killeqalersarnera.

Ilikkagassatut pilersaarutini angumerisassat amerlangaar-
mata, ilinniartitsissutit qarsupittumik ingerlanneqartarn-
erat, itisiliinerlu annikiginarsinnaasarmat.

Semesterinut agguineq ukiup ingerlanerani (Semes- terdeling)

Semesterinut agguilluni atuartitsisarnerup kingunerisaan-
ik, atuartut ukiup ataatsip iluani arlariinnik ilinniartitsiso-
qarsinnaasarput fagepi ataatsimi.

Nikeraannerujussuup nassataanik atuartut takkuiittuukkat
amerlipput. Atuartut siusinnerusukkat ikiorsigassaagaluar-
tut kingusinaartukkat aatsaat takuneqartalerput.

Ilinniartitsisut Allorfiarfimmi sulisut ukiuni pingasuni/sisam-
ani atuartuutiminnik ingerlatsisinnaasarput, aammali taas-
suma iluani ilinniartitsisut nikeraallutik atuartitsisarlutik.
Qangatut ilinniartitsisoq atuartorlu sivisuumik imminnut
ilisareqatigiikkunnaarnikuupput, atuartoq atuartitassaq
piffissami sivikinnerusumi taamaallaat ilisarisi-
maneqartalerlutik. Allorfiarfimmiit allorfiarfimmut nuunnermi
ilinniartitsisut nutaanngortuaannalarnikuupput, taamaalil-
luni atuartup ilikkarneqarnissaa aallaqqaataaneertuaan-
nartuusilerluni. Taamatut atuartitsilernerup kinguneraa,
atuartoq, ilinniartitsisoq angajoqqaallu imminnut ilisarisi-
majunnaarnerunerannik.

Ilikkagassatut anguniagassat (Læringsmål)

Ilikkagassatut anguniagassat naamminneq imminni
ulapinnalersinnaapput, angumerinninniaannarneq pilers-
angat.

Atuartitsissutissatut atuakkat innersuunneqarsimasut
atuarfinni tamakkiisumik pigineqanngillat, taamaalilluni
ilikkagassatut anguniakkat tamakkiisumik atuartitsissutigi-
neqarsinnaanatik.

Fagemi Upperisaq /Isumalioqqissaarnerlu-mi atuartitsisutissat arlaallit qallunaatuut innersuunneqarput, naak atuartitassat kalaaliaqqat amerlanerugaluartut. Naggataagut naatsumik eqqaapallalaaginnarpagut, suut iluatsittutut isiginerlutigit aammalu suut iluatsippallaanngitsutut.

Iluatsittut

- IC-mi nipaatsut akuleruttarnerat Iluarinartoq
- Teamsini imminnut tunioraassinnaaneq
- Atuartup akisussaaqataanera ilikkagassaminut
- Imminut nalilersorneq, tulliani suna ilikkassavara
- Atuartup nammineq angajoqqaaminut saqqummiussarnera, ilikkakkaminik paasisitsilluni
- Atuartut nalilersueqataasarnerat
- Angajullernut misilitsitsissutit siullermernit pitsaaneroqaat
- Piareersarfinnut inissinneqarneri siullermik 11. klasertartut iluarinarpog, akisussaaffilerneqarnerat pillugu
- Inuttut inerikkiartulerneq nuannarineqarpog, atuartut tunngavilersuisinnaalernerannik
- Atuartitsiviit ilikkarlualrusut (effektiv pædagogik), fageni oqalliffiusuni iluarpog

Iluatsinngitsut

- Ikaarsaariarfinni aaliangersimasuni ilinniartitsisutut sulinerup kingunerisaanik, massakkut atuartut ukiut arlallit ingiaqatigineqassaarput
- Tamatuma kingunerisaanik, atuartut ilinniartitsisut angajoqqaallu attaveqarnerat annikinneruvoq
- Angajoqqaat inornartut, takkuttanngitsut
- Ilaallu isumaqarput angajoqqaat takkuttanngitsut amerlisimasut
- Sumiiffimmi toqqakkat ilaat qarsupinneqartarput

Ilanngullugu eqqartorneqatsiarpog 11. klassinik atuartitsisarunnaarneq. Assigiinngitsunik isummerfigineqarpog makkunannga:

- Maqaasinarsinnaasutut, atuartut inuusuttuaranngortut ukiumi tassani anersaamikkut perorluartartutut misinnarnerusimmamata.
- Akerlianilli isumaqartoqarpog, atuartut amerlavallaartut 11.klassi "qaangiinnagassatut" (sovepude) atortarsimagaat.

Oqallinneq isummersornerlu uummaarissumik ingerlavoq, nalunaranilu piffissaq sivilisunerusoq atorsimagaluarutsigu aamma isummat amerlanerit saqqummersimassagaluartut.

Eqqaaneqarporlu aamma "Atuarfitsialak" aatsaat aallaarmat, ileqqut pissutsillu nutaat suli ilikkagassaammata, tamannalu periarfissittariaqaripput.

Allat ilanngutassaannut qilanaarluta.

Ilakka sinnerlugit
Fia Ostermann Kriegel
Sinniisuuneq
Kommuneqarfik Sermersooq

Kangaatsiap atuarfia

Ulloq 11. januar 2010 ilaasortat ataatsimiinneranni Atuarfik Kristian Lundbladimi misigisartakkat aallaaviga-lugit oqallinnitsinni makku saqqummiukkusupavut:

Pitsaaqutai iluatsittut

Kangaatsiap Kommunua kommuniugallarami kommunalbestyrelsip tapersersuilluarsimanera toqqammaviliil-luarsimavoq, Atuarfitsialaap atuartitseriaatsillu ilikkarlual-fiusut (effektiv pædagogik) aallartisarnerini. Kommu-nini kisiartaalluni nunaqarfittani tamaasa ilanngullugit ikorfar-tuinikooqaaq.

Atuarfik angajoqqaallu suleqatigiilluarnarat

Atuartitseriaatsit ilikkarlualfiusut atulerniarlugit angajo-qqaat atuartuutillit aggersarneqarsimapput. Ataatsimiinnermi angajoqqaat saqqummiivigineqarput. Isiginnaagassiornikkut takutinneqarpoq atuartitse-riaatsip nutaanngitsup atuartitseriaatsillu ilikkarlualfiusup assigii-ingissutai. Ataatsimiinnermi ilanngullugit aggersarneqarsimapput politikkert, nunaqarfimmi aqutsisut, skolebestyrelsi nunaqarfimmilu aqutsisut. Tamatuma kinguneraa suleqatigiinnerup pitsaasup qani-laartullu aallartinnera. Taamaattumik oqarsinnaanngorsimavugut ,ullumikkut atuarfik Kristian Lundbladimi atuartitseriaaseq ilikkar-lual-fiusoq immikkooortortani tamani iluatsilluarsimasoq.

Atuartut suleqatigiinnerat

Atuartut ukioqatiginngisaminnik suleqateqarsinnaaner-at annertuumik siuariarpoq. Minnerunngitsumillu atuartut imminnut tatiginerulernerat, akisussaassuseqarnerulernerallu ersarissisimavoq.

Ilinniartitsisut

Aallarnisarnitsinni sapinngisamik piginnaasavut aal-laavigalugit inissitsiterpugut, pitsaanerpaamik atuartunut ilikkartitsisinnaaneq siunertaralugu. Ataatsimoorussamik atuartut aallaavigalugit pilersaa-rusiortarnerit annertunerulerput. Taamaalilluni immik-koortortaqaarfinni tamaginni siunniussat oqinnerusumik anguneqarsinnaalersimaneri ersarinnerulerlutik. Taartit atorneri annikillerujussuarput. Tamatumalu kin-guneraa atuartut toqqissimanerulernerat, tunniusimale-rulernerallu. Kiisalu pikkorissartoqarsimatillugu suleqatinut ingerlatitse-qqittarneq atorneqalernikuuvog. Tunioraaqatigiinne-rullu kinguneraa suleqatinut tunniussaqaarneq ingerlatitseqqin-nerlu. Tamannalu pitsanngoriaatinut annertuumik ilaavoq. Kiisalu aamma eqqaarusuppara, atuartut piginnaaneri aallaavigalugit suleqatigiit alloriarfinni tamani pilersaa-rusiortarnerat iluatsissimammat. Tamakkua saniatigut immikkut atuartitsinerit (special-undervisning) nungussimapput, annertusisamillu im-mikut atuartitsinerit (vidtgående specialundervisning) ilinniartitsisoq 28

pisariaarullutik. Taamaallaat innarluutillit immikkut ikior-serneqartarput.

Ullumikkut kommuunerujussuit

Kommunerujussuit inakkusunnarput "Atuartitseriaatsit Ilikkarlualfiusut" pikkorissaatigineqartarnerinik ator-lu-aqqullugit nunaqarfittatik ilanngullugit. Misilittakkavut aallaavigalugit ilinniartitsisut pikkorissarsi-manerat atuartunut kinguneqarlualartarmat. Taa-maanngip-at atuartitsineq atuarfinni tamani iluatsinnaviannngilaq.

Atuartsinerup ingerlaasia.

Skiimat naleqqussartarneri semesterini iluatsilluarsima-voq. Taamaalilluni sammisaqaarneq eqaatsumik inissit-sitersinnaalerpoq naleqqussarneqarsinnaalerlunilu ukiup qanoq ilinera aallaavigalugu. Aammalu ulluinnarni atuartunik nersualaaarisinnaaneq, isiginnessinnaanerlu iluatsilluarsimapput; tamannalu anguneqarsimalluni pingaartitaliornikkut naleqartital-iornikkullu.

Ajoqutai

Ajoqutini taasinnaasavut eqikkaraanni tassaapput atuar-toqqussuseq aallaavigalugu tiiminik ikililerisarneq, naak oqaluttoqaraluartoq ukiumut angusassarititaasut uku tamaasa naammassineqassasut. Tamannali pi-sinnaas-anngilaq tamatigut tiiminik ikililerisoqartartillugu. Taman-nalu aaqqinneqartariaqarpoq! Kiisalu ilanngullugu ilinniartissuup Atuarfitsialak pillugu malinnaasimannginnera malunnartarpoq, peqataatin-neqarnerusariaqarlunilu. PIVIUSOQ tikillugu ilinniartit-sisunngorniat uku eqqarsaatigalugit Atuartitseriaatsit Ilikkarlualfiusut sammineqarnerusariaqarlutik, teorimit piviusoq allaanerusarmat.

Taama naatsunnguamik Atuarfik Kristian Lundbladimit allagaqarluta aviisimut sineriassuatsinni atuarfinni tamani suleqatigut ukiortaami pilluaqqagut. Qanortoq ukioq pil-luarnartumik iluatsitiviusumillu misigigisiuk, naak ilaatigut assumut ilungersortarnissarput ilimanaraluartoq!

Atuarfik Kristian Lundbladimi ilinniartitsisut.

Foto: Janne Steenholdt Sanninnguaq Joelsen

Kangaatsiap atuarfia

Ved mødet for medlemmer ved Atuarfik Kristian Lundblad af 11. januar 2010 har vi drøftet følgende ud fra oplevelser i dagligdagen, som vi vil fremkomme med:

Fordele med succes

Allerede da Kangaatsiap Kommunua var en selvstændig kommune, har kommunalbestyrelsens fulde støtte været en vigtig faktor ved etablering og opstart af effektiv pædagogik i Atuarfitsialak. Som den eneste kommune, gav kommunen fulde støtte til hele kommunen inklusive samtlige bygder.

Det gode samarbejde mellem skolen og forældre

I forbindelse med opstart af effektiv pædagogik i skolen har vi indkaldt forældre med skolesøgende børn.

Ved mødet blev planen fremlagt til forældrene. Forskellen mellem traditionel undervisning og effektiv pædagogik fremvist skuespilform.

Til dette møde blev udover forældre indkaldt politikere, bygdebestyrelsesmedlemmer og skolebestyrelsen.

Dette har resulteret i at et godt og tæt samarbejde blev opstartet.

Derfor kan vi på nuværende tidspunkt sige, at indførelse og etablering af effektiv pædagogik ved Atuarfik Kristian Lundblads samtlige afdelinger har været succes.

Samarbejde mellem eleverne

Elevernes samarbejde på tværs af aldersgrupper blev kraftig udviklet i den forbindelse.

Ikke mindst blev elevernes egen selvtilid, og tillid til hinanden kraftig udviklet, og deres ansvarsbevidsthed er blevet synlig.

Lærerne

Ved arbejdets begyndelse har vi som lærere fordelt og placeret os på baggrund af kompetencer og specialer, vi er i besiddelse af, med det formål, at elever kan få optimalt udbytte af lærerens undervisning.

Kollektiv planlægning ud fra skolens elever benyttes tiltagende. På den måde bliver de samtlige afdelingers mål opnået lettere og er blevet mere synlige.

Brug af vikarer blev kraftigt reduceret. Dette har resulteret i at eleverne er blevet mere trygge og mere engagerede.

Lærere, der har været på kursus, er blevet bedre til at videregive deres udbytte til deres kollegaer. Sådanne udvekslinger har resulteret i igangsætning af videregivelse af udbytter. Sådanne tiltag har resulteret i forbedring i skolen.

Desuden vil jeg nævne, at igangsætning af kollektiv planlægning ud fra skolens elever er vellykket.

På den baggrund skal nævnes, at behovet for specialundervisning ikke længe eksisterer, ligeledes skal nævnes, at vidtgående specialundervisning heller ikke længere er nødvendig.

Det er nu udelukkende handicappede, der får speciel behandling.

Nuværende storkommuner

Vi vil derfor råde de nye storkommuner til at benytte sig mere af og involvere deres bygder i kurser vedrørende "effektiv pædagogik".

Ud fra de erfaringer, vi har fået, har kurser for lærere haft positiv indflydelse for elever. Hvis ikke, vil projektet ikke lykkes i samtlige skoler.

Indretning af undervisning på skolerne.

Justering af skemaer på semestrene er vellykket. På den måde kan undervisningen indrettes fleksibelt ud fra skoleårets sæsoner.

Daglig ros og vurdering af elever er vellykket, hvor dette er blevet muligt gennem udarbejdelse af liste over værdier og værdsættelser.

Ulemper

De ulemper vi kan nævne er besparelse af undervisningstimer i forhold til antal af elever, selvom, der kræves, at årets pensum skal holdes hvert skoleår. Kravet kan dog ikke honoreres, så længe, der skæres ned på undervisningstimer.

Der er behov for løsning af problemet!

Desuden er man opmærksom på, at seminariet ikke følger med i Atuarfitsialaks intensjoner, hvor der ellers er behov herfor.

Seminariestudier skal involveres i REALITETER bl.a. i Effektiv Pædagogik bør fokuseres mere, da der er forskel på teori og praktik.

Med disse korte bemærkninger fra lærerne fra Atuarfik Kristian Lundblad til indlæg i lærernes avis, ønsker vi alle vore kollegaer i skolerne langs kysten et godt nytår. Vi ønsker alle vore kollegaer lykke og held i det nye år, selvom vi alle kan støde på modvind i løbet af året!

Atuarfik Kristian Lundbladimi ilinniartitsisut.

Foto: Janne Steenholdt Sanninnguag Joelsen

Aadap Atuarfia, Akunnaq

Lærerne ved Aadap Atuarfia vil efter deres møde fremkomme med følgende bemærkninger til Atuarfitsialak:

Hvad lykkes – hvad lykkes ikke?

Undervisning med effektiv pædagogik kan vi mærke klar fremgang hos eleverne i Akunnaaq.

Hvor går vi i den rigtige retning, og hvor er der behov for at ændre retning?

For os er Effektiv pædagogik nyt og nystartet, men allerede på nuværende tidspunkt kan vi mærke, at der sker fremgang, hvor vore forsøg lykkes. Derfor kan vi på nuværende tidspunkt ikke pege på noget, der ikke er lykket.

Er der nogen bemærkninger fra Jeres sted?

Vi går i den rigtige retning. Vi lærere laver kollektive planlægninger, vi udarbejder i samarbejde undervisningsmaterialer.

I samarbejde med eleverne og ved hjælp af planer for effektiv pædagogik udarbejder vi planer for elevernes målsætninger.

Vi kan ligeledes på nuværende tidspunkt sige, at arbejdet lykkes.

Med venlig hilsen

På vegne af lærerne i Aadap Atuarfia
Ane Jerimiassen

Aadap Atuarfiani ilinniartitsisut ataatsimiikkamik Atuarfitsialak pillugu ima isummorsorput:

Suna iluatsippa - suna iluatsinngila?

Atuartitsineq ilikkarluarfiusoq atorlugu malunnartumik Akunnaami atuartut siuariaallapput.

Sutigut ilorraap tungaanut ingerlavugut, sumilu aaq-qineq pisariaqarpa?

Atuartitsineq ilikkarluarfiusoq maani aatsaat nutaamik ingerlakkatsigu misigisimallutalu siumut ingerlalluta, misiliisarnigullu iluatsittarlugit. Taamaammat massakkorpiag iluatsinngitsutut sulii taasaqarsinnaanngikkallarpugut.

Sumiiffissinni qanoq taasaqarsinnaavisi?

Ilorraap tungaanut ingerlavugut. Ilinniartitsisut suleqatigilluta pilersaarusoqatigiittarpugut atuartitsissutissanik, ikioqatigiilluta sanaqatigiittarpugut.

Ilikkagassatut pilersaarutit atorlugit atuartut peqatigalugit, atuartut anguniagassaanik pilersaarusoqatigisarpavut. Tamannalu iluatsittutut manna tikillugu taasinnaavarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Aadap atuarfiani Ilinniartitsisut sinnerlugit
Ane Jerimiassen

Atuarfik Pilerfik, Ukkusissat

Den nye forordning vedrørende Atuarfitsialak har været benyttet i stykke tid, hvor vi nu har konstateret følgende positive sider på vores skole:

- Undervisning på grundlag enkelte elevers kundskab.
- Indførelse af mulighed for undervisning på baggrund af enkelte elevers evner i ældste trin i stedet for undervisning i klassetrin.
- Gennem undervisning af blandede elever foregår udveksling af de forskellige elevers kundskaber.
- Gennem brug af nye metoder er forbindelsen til forældre blevet forbedret.

På den anden side skal det f. eks. nævnes, at der i bygderne er elevernes kundskaber for lave til at udføre optimal undervisning på baggrund af elevernes kundskaber. (Undervisning i aldersdelte klasser begrænses af elevgrundlaget).

Følgende konstaterede ulemper kan vi nævne:

- Der er mangel på de undervisningsmaterialer, der svarer til Atuarfitsialak's målsætninger i folkeskolerne i bygderne
- Undervisningslokalerne svarer ikke til undervisninger.

Følgende rettelser bør foretages:

- Der bør anskaffes undervisningsmaterialer, der svarer til Atuarfitsialak's målsætning.

I vores bygd går vore drøftelser og vores arbejde med tilpasning af folkeskolen til forordning vedrørende undervisning i folkeskolen godt.

Vi arbejder med forskellige tiltag i forbindelse med udvikling af vores folkeskole. Gennem arrangering af diskussionsaftener vil vi vurdere, at vi har udviklet vores samarbejde med forældre i den positive retning.

Vi kan sommetider mærke den manglende støtte til ikke-uddannede timelærere.

Trods det går vi i den rigtige retning.

Med venlig hilsen

Marie K. Petersen
Forbindelse til Atuarfik Pilerfik
Ukkusissat

Atuarfitsialak pillugu misissuinermut atatillugu imatut al-lagaqalaarpunga, neriullunga kingusinaarsimanan-ga. Atuarfitsialak pillugu peqqussutip nutaap atuutingaatsiar-simanerani maani atuarfitsinni maluginiakkatsitut pitsa-aqutaasut makkuupput:

- Atuartut piginnaasai malillugit atuatitsineq.
- Klasseqatigiinni atuatitsineq atornagu, atuartut ata-asiakkaat piginnaasai najoqqutaralugit trin-ini annerni atuatinneqarsinnaanerisa ammaffigineqarneri.
- Atuartut akuleriillutik atuatinneqartarnerisa piginna-asatigut tunioraaqatigiissinnaanerisa.
- Angajoqqaanut attaveqarnerup pitsaanerulersima-nera periutsit nutaat atorlugit.

Aappaatigulli nunaqarfinni trin-ini atuatitsineq assersuuti-galugu akullerni atuartut ukioqatigiiaat piginnaa-samikkut nikingavallaarnerat pissutigalugu, atuatitsineq tamak-kiisumik ingerlanneqarsinnaanera killeqar-sinnaasarpoq. (ukioqatigiiaat klasseqatigiit kisimik sammineqarsinna-nerat killeqartarmat.)

Pitsaanngequtaasut makkua maluginiakkatut taasinna-avavut:

- Atuarfitsialammut anguniakkat malillugit nunaqarfinni atuatitsinermi atortut naleqquttut amingaataane-ri.
 - Init atuatitsiviusut naleqqutinnigineri.
- Aaqqitassatut taasinnaasavut makkuupput:
- Atuarfitsialammut naleqqutunik atuatitsinermi atortunik peqarnissaa.

Sumiiffitsinni meeqqat atuarfianni peqqussut pillugu oq allitarnitsigut, naleqqussaasarnitsigullu ajunngitsumik ingerlavugut.

Atuarfitta ineriartortinneqarnissaa siunertaralugu as-sigiinngitsunik suliniuteqartarpugut. Oqallititsisarnerillu ingerlanneqartarnerisigut, angajoqqaanillu suleqateqarlu-artarnerup kingorna iluat-sittumik nalilersin-naavarput.

Ilaatigut malunnarsinnaasarpoq, atuatitsisunik ilinniarsi-manngitsunik tapersersuinngippallaarneq. Taamakkaluartoq ilorraap tungaanut ingerlavugut.

Inussiarnersumik Inuulluaqqusillunga

Atuarfik pilerfimmi Attaveqaataasoq.
Marie.K.Petersen.
Atuarfik Pilerfik
Ukkusissat.

Repræsentantskabets anbefalinger til folkeskolen

Under repræsentantskabsmødet blev der stillet en række forslag til, hvad man mener, der burde forbedres i Atuarfitsialak.

Der var et konkret forslag om, at man nu skal evaluere Atuarfitsialak. Baggrunden for forslaget var blandt andet, at man nu har gjort en del erfaringer med den nye folkeskoleforordning. Det man ønsker at få evalueret er blandt andet organiseringsformen i trin, lærersamarbejdsrelationerne, undervisningens organisering og lærernes og elevernes pligter i henhold til reglerne. Hvor vil man kunne ændre og forbedre?

Repræsentantskabet ønskede desuden, at man opfordrer Inerisaavik til at lave en undersøgelse om erfaringerne i holddelingen. Virker det efter hensigten? Hvor bør der rettes op?

Et andet forhold, som optog repræsentantskabet meget er multilærerrollen. På de store skoler, er det nu sådan, at man som lærer er på et trin og kun på dette ene trin. Antallet af lærere på et trin kan variere meget. I yngstetrinnet er der 7 fag og 4 discipliner, i mellemtrinnet er der 8 fag og 4 discipliner og i ældstetrinnet er der 8 fag og 7 discipliner. Disse oplysninger giver, at man på yngstetrinnet har behov for viden og kendskab om 11 fag, i mellemtrinnet 12 fag og i ældstetrinnet 15 fag. Da vi i den grønlandske folkeskole mangler en del lærere og ikke mindst med liniefagsuddannelse i en række fag som matematik, naturfag, engelsk, dansk, religion og filosofi og ikke mindst i lokale valg, kan vi ikke altid dække fagene på bedste vis. Organiseringsformen i trin gør, at man bliver nødt til at undervise i mange fag, også i fag man kan være svag i. Er det en hensigtsmæssig måde at bruge lærerkræfterne på? Eller kan vi gøre det på en anden måde, således, at vi gør større brug af lærernes kompetencefelter på en bedre måde? Og hvis hvordan?

En del af repræsentantskabets resolution lyder:

På de fleste store skoler oplever lærerne, at de bliver sat til at undervise i, et enkelt trin, hvor de derfor i meget stort omfang bliver sat til at undervise i fag, hvor de ikke har de nødvendige kvalifikationer. Eksempelvis sættes en del lærere til at undervise i musik eller håndgerning eller i et helt andet fag, hvor de ingen forudsætninger har, for at undervise i faget.

Når lærerne på den måde tvinges til at undervise i fag, som vedkommende ikke har de rette kvalifikationer i, og hvor glæden og arbejdstilfredsheden ved undervisning sættes til side, vil undervisningen være derefter. Dermed vil en stor del af engagementet, entusiasmen, i det hele taget glæden ved undervisningen blive taget fra læreren. I en sådan situation vil eleven i mange tilfælde opleve læreren som uengageret og uden faglighed i faget, hvor vedkommende underviser. Dermed vil respekten for læreren også falde, hvorved tendensen for uro i klassen vil have de bedste betingelser.

En anden problemstilling, som optog repræsentantskabet var, at vi i den grønlandske folkeskole ikke har nogen modtagerklasser. Det betyder elever eksempelvis fra Danmark, Thailand, England eller andre lande blot bliver sat ind i klasser, som kan være rent grønlandsk sprogede uden først at have modtaget forudgående introduktion i det grønlandske samfund, sprog og skolemodel. Dette skaber mange frustrationer for mange lærere. Repræsentantskabet foreslår derfor, at der i folkeskoleforordningen skabes muligheder for oprettelse af modtagerklasser.

Specialundervisningens vilkår fyldte også meget i repræsentantskabet. Flere steder var der lang ventetid for at komme til en psykologundersøgelse. Visse steder var den helt uacceptabelt lang og i andre steder kunne der ikke gives tilbud på vidt gående specialundervisning, fordi midlerne var brugt op. Repræsentantskabets opfordring var derfor, at midlerne skulle følge eleven.

Derudover opfordrede repræsentantskabet skolerne til at indføre en folkeskolens dag, hvor den lokale skole promoverer sin virksomhed i forhold til det omgivende samfund.

Sivso

Sinniisoqarfiup meeqqat atuarfiannut inassuteqaatai

Sinniisoqarfiup ataatsimiinneranni Atuarfitsialammi sutigut pitsanngoriaateqartoqassanersoq pillugu siunnersuutini arlalinnik saqqummiussisoqarpoq.

Siunnersut aalajangersimasooq saqqummiunneqartoq tassa Atuarfitsialaap killiffianik nalilersui-nissaaq. Siunnersuuteqarnermut tunuliaqutarineqartut ilaat tassa manna tikillugu meeqqat atuarfianut tunngatillugu peqqussut arlalitsigut misilittagaqarfigineq-alereersimanera. Ilaatigut kissaa-tigineqarpoq alloriarfitsigut aaqquissuussinerup ilusilerneqarnera, ilinniartitsisut suleqatigiinnerannut tunngasut, atuatitsinerup aaqquissunneqarnera kiisalu ilinniartitsisut atuatullu peqqussummut tungatillugu malitassatigut pisussaafiisa killiffiisigut nalilersuinissaaq. Sutigut allanngortitsisoqarusuppa sutigullu pitsanngorsaasoqarusuppa?

Taakkua saniatigut sinniisutut aallartitat kisaatigaat, Inerisaaviup eqimattanut agguaanermut tunngatillugu misilittakkanik misissuinissamik ingerlateqqullugu. Siunertarineqartoq malillugu ingerlanneqarpa? Sutigut aaqquivigineqartariaqarpa?

Apeqqut alla sinniisutut aallartitat soqutigillunnagaat tassa ilinniartitsisutut tamatigoortut sulisi-taaneq. Atuarfinni angisuuni maanakkut atorneqartoq tassa ilinniartitsisup alloriarfimmi aalajanger-simasumi ataasiinnarmi ilinniartitsisuunera, tassalu tassaniinnaq ilinniartitsisuulluni. Alloriarfimmi ataatsimi ilinniartitsisut amerlassusaat assigiinngitsorujussuupput. Nukarlernut alloriarfimmi fagit atuagassat 7-iupput samisat 4-llutik, akullernut alloriarfimmi fagit atuagassat 8-pput sammisat 4-llu-tik, angajullernut alloriarfimmi fagit atuagassat 8-pput sammisat 7-iullutik. Paasissutissat taakkua takutippaat nukarlernut alloriarfimmi fagit atuagassat 11-it ilisimasaqarfiginissaat nalunngisaqarfiginissaalu, akullernut alloriarfimmi fagit atuagassat 12-llutik kiisalu angajullernut alloriarfimmi fagit atuagassat 15-iullutik. Uagullu Kalaallit Nunaanni ilinniartitsisunik amigaateqarpugut minne-runngitsumillu ilinniagassani toqqarneqarsinnaasuni atuatitsinerimi, soorlu matematik-imi, pinngor-titaleriffinni, tuluttut oqaatsini, qallunaatut oqaatsini, upperisarsionnermi, filosofimilu aammalumi minnerungitsumik nammineq toqqagassaatsinni sapinngisamik pitsaanerpaamik atuatitsinissaaq tamatigut naammassisinnaasannigilarput. Alloriarfiit aaqquissunneqarnerisa allat ajornartumik fagini atuagassani arlalissuarni ilinniartitsisusariaqarneq, ilaatigut fagit atuatitsinissat sanngiiffigi-neqartut atuatitsivigineqartariaqarlutik. Ilinniartitsisut nukiinik taamatut atuineq taamaattariaqar-paa? Imaluunniit allatut periuseqarsinnaanerluta, tassa ilinniartitsisut pikkoriffigisaat pitsaanerusu-mik annertunerusumillu atornerisigut? Taamaassappallu qanoq ililluta?

Sinniisutut aallartitat aalajangersagaata ilaa imaappoq: Atuarfinni angisuuni amerlanerpaani ilinniartitsisut alloriarfimmi ataatsimi ilinniartitsisunngortinne-qarneq, tassanilu anneroorujussuamik ilaatigut atuatitsinissamut naammattunik piginnaasaqarfi-ginngikkaluaminni ilinniartitsisariaqarneq misigisarpaat. Soorlu assersuutigalugu ilinniartitsisut ilaat nipilersornermut, assasornermut imaluunniit ilinniartitsissutissani ilinniartitsisinneqartarput, naak tamakkuninnga ilinniartitsinissamut naammattunik piginnaaneqanngikkualarlutik.

Ilinniartitsisut ilinniartitsinissamut naammattunik piginnaasaqarfiginngisaminni pinngitsaalissum-mik ilinniartitsisunngortinneqaraangamik sulinerminni nuannaarnerat kiisalu suliaminnik naamma-gisimaarinninnerat tunulliutinneqalertarpoq, ilinniartitsinerallu aammattaq tamatuminnaga sunnerne-

qartarpoq. Tamatuma kingunerisarpaa ilinniartitsisup suliaminut tunniusimanerata, pimoorussinera-ta ilami aamma suliaminik nuannarisaqarnerata ilarujussuata inuttaanit tiguneqarnera. Taamatut pisoqartillugu amerlasuutigut atuatup ilinniartitsisoq atuatitsissutiminik soqutigisaqanngitsutut pikkorissuseqanngitsutullu isigilersarpaa. Tamatumalu kingunerisarpaa ilinniartitsisumut ataqquinnineq peeruttarmat, tammannalu atuaqatigiit akomanni eqqissisimajunnaarnermik aallar-titsisarpoq.

Aammattaq ajornartorsiut alla sinniisutut aallartitat isiginiagaat tassaavoq Kalaallit-nunaanni meeq-qat atuarfiata atuatussamut allameersumut immikkut tigussiffissanik klassenik peqannginnera. Tassa imaappoq soorlu assersuutigalugu atuatut Danmark-imeersut, Thailand-imeersut Tuluit-nunaan-neersut allaneersulluunniit klassenut inissiinnarneqartarmata, naak klassi inissinneqarfia kalaal-lisuinnaq oqaluffigaluartoq aammalu atuartussaaq inuiaqatigiit kalaallit pillugit, oqaasii pillugit a-tuatitseriaatsillu qanoq iluseqarneranik siumoortumik paasitinneqarneq ajorpoq. Tamannalu arlalip-passuartigut ilinniartitsisut ilarpasuisa avaanngusulernerannik pilersitsisarpoq. Taamaattumik sinniisutut aallartitat siunnersuutigissavaat, meeqqat atuarfiat pillugu peqqussummi klassenik tigussiffiusunik pilersitsisinnanissamut periarfissiisoqassasoq.

Sinniisutut aallartitat ataatsimiinneranni aammattaq immikkut ittumik atuatitsinerit annertuumik sammeneqarput. Atuarfinni arlaqartuni psykolog-imit misissorneqarnissamut utaqquisut amerlasoor-passuupput. Atuarfiimmi ilaanni immikkut ittumik atuarinneqarnissanut utaqquisut akuerineqarsin-naanngitsumik amerlassuseqarput, atuarfiillu ilaanni annertuumik immikkut atuatitsinissamut neqe-roortoqarsinnaanani, tassa tamanna aningaasassaqartinneqanngimmat. Sinniisutut aallartitat kaammattuutigissavaat aningaasaliissutit atuartumut malinnaassasut.

Tamakkua saniatigut sinniisutut aallartitat atuarfiit kaammattorussuppaat atuarfiup ulluanik pilersit-seqqullugit, ullormilu tassani suliamik inuiaqatigiinnut nittarsaattassallugit.

Sivso

Et sundhedsmæssigt synspunkt på Atuarfitsialak

Af Christina W. Schnohr

I uge 47 var en lang række nøglepersoner i det grønlandske skolevæsen samlet på en konference i Nuuk for at drøfte fremtidens skoleidræt i Grønland. Kim Godtfredsen har gjort det til en mærkesag at gøre opmærksom på og ændre på de forhold der er i den grønlandske folkeskole, og de udfordringer der er i forhold til at have idræt og bevægelse på programmet i skolernes dagligdag.

Udover en række skolelærere og –ledere bestod gruppen af personer fra Inatsisartut, kommunerne, KANU-KOKA, IMAK, Inerisaavik, Ilinniartissuaq, Paarisa, Team Grønland, Grønlands Idræts-Forbund, Team Danmark og Dansk Skoleidræt. Jeg deltog fordi jeg siden 2002 har lavet sundhedsforskning omkring grønlandske børn og unge, med hovedvægt på sundhedsadfærd og livsstil, herunder fysisk aktivitet og overvægt.

De to dage kastede blandt andet lys over den særlige udfordring der findes i alle parlamentariske systemer, nemlig relationen imellem politik og praksis. På mange måder er forskningen en faktor som ikke umiddelbart passer ind i hverken politik eller praksis, da forskningen ofte befinder sig i sin egen niche. Dette til trods for at politikere ofte bruger forskningsbaserede undersøgelser i sine prioriteringer, mens skolelærere og andre praktikere kun relaterer ganske lidt til videnskabelige undersøgelser indenfor deres felt. Treenigheden, praksis, politik og forskning, burde være velintegreret i hinanden med forskningsprojekter som udspringer fra praksis og hvis resultater benyttes til at vejlede politikerne i hvilken vej praksis går.

Konferencen tydeliggjorde at der pt. er langt imellem samstemmende kræfter på de tre områder. Primært fordi praksis ikke har særligt stort fokus på at fremme fysisk aktivitet i de grønlandske folkeskoler, men også fordi de politiske retningslinjer, Atuarfitsialak, ikke tilgodeser de anbefalinger der kommer hvis man inddrager forskningsresultater i sine politiske prioriteringer.

Denne artikel er et forsøg på at udbrede noget af det vidensgrundlag som jeg mener burde være en del af prioriteringerne omkring Atuarfitsialak. For hvis man har forskningsbrillerne på, så vil man prioritere idræt højere end det er tilfældet idag.

I henhold til Folkesundhedsprogrammet er skolen en vigtig arena for sundhedsfremme, og den kan således med betegnes som et krydsfelt mellem det sundhedsmæssige og det uddannelsesmæssige. De vaner vi lærer vore børn i folkeskolen præger dem meget, udover at der

grundlægges vaner som følger børn ind i deres voksenliv. Det er derfor essentielt at vi forsøger at skabe rammer for vore børn og unge til en livsstil som er præget af høj grad af fysisk aktivitet. Det er ikke i særlig god overensstemmelse med en forordning som sidestiller idræt med en række andre kreative fag, og som ikke har et minimumskrav indbygget. Det er med andre ord muligt at have lange perioder uden idræt i skolerne, og endda muligt at nedprioritere til et minimum så der bliver tale om få timer om måneden.

Det stemmer ikke overens med en national anbefaling om at alle børn skal være fysisk aktive mindst 1 time om dagen. En evaluering af Atuarfitsialak bør indeholde den erkendelse at børn næppe når 1 times daglig aktivitet uden at denne time indgår i skoletiden, da de fleste børn opholder sig størstedelen af deres vågne timer netop i skoleregion.

En anbefaling med afsæt i sundhedsmæssige hensyn vil lyde på at en national lovgivning omkring den grønlandske folkeskole der til hver en tid tilgodeser skoleidræt. Konkrete tiltag indenfor rimelighedens grænser vil være at at indføre et minimumskrav om idrætstimer på 3 til 4 timer om ugen på alle klassetrin (dette ikke som gennemsnit). Desuden er der generelt behov for at opprioritere idrætsfagligheden blandt lærerstaben, herunder at udvikle uddannelsesstilbud til lærere så er bedre rustet til at løse de opgaver som ligger i at undervise i idræt både i idrætstimerne, i frikvartererne og eventuelt som ekstra tilbud udenfor skoletimerne.

Videnskabelige undersøgelser omkring børn og fysisk aktivitet

Belægget for anbefalingerne skal findes i evidensen fra videnskabelige undersøgelser i og udenfor Grønland omkring fysisk aktivitet/inaktivitet herunder overvægt, faglig dygtighed og resultater fra et svensk forskningsprojekt omkring skoleidræt med fokus på forebyggelse af knogleskørhed.

Det fysiske aktivitetsniveau blandt skolebørn i Grønland er ikke faldet siden 1994 (resultater fra Skolebørnsundersøgelsen i Grønland), og andelen af fysisk inaktive er ikke steget, men det fremgår af disse data, at 70% af de grønlandske skolebørn ikke lever op til anbefalingen om 60 minutters fysisk aktivitet om dagen. En opprioritering af skoleidræt vil afhjælpe dette faktum og hjælpe flere elever over denne anbefalede grænse.

Andelen af overvægtige børn i Grønland har været støt stigende gennem de sidste 25 år, og ligner i store træk udviklingen i andre lande. Der er omkring 20% overvægtige eller fede blandt grønlandske børn (resultater fra Skolebørnsundersøgelsen og databasen Børn i Nuuk). Da fysisk aktivitet er en vigtig del af forebyggelsen af overvægt, vil en opprioritering af skoleidræt være gavnligt i forhold til forebyggelse af fremtidig fedme.

En række udenlandske undersøgelser har påvist at elever der er fysisk aktive også klarer sig bedre i skolen. Man har fundet ud af sammenhængen blandt andet skyldes at de fysisk aktive børn er bedre til at koncentrere sig, de har bedre hukommelse og de er mere disciplinerede i klassen. Mere fysisk aktivitet i dagligdagen vil således medføre at man har elever med bedre motivation for indlæring og man får bedre arbejdsmiljø i klasselokalet.

Et forbilledligt forskningsprojekt centreret omkring skoleidræt er det svenske Bunkeflo-projekt. Bunkeflo er en bydel ved Malmø, og siden 1999 har man haft et forskningsprojekt igang som har haft primært fokus på knogletæthed. På Bunkeflo indførte man 45 min idræt dagligt som erstatning for 60 min om ugen, og over tid har man fulgt børnenes knogletæthed. Ændringen skete uden ekstra timer blev sat ind og uden ekstra lærerkræfter var nødvendige. Der var således mest tale om politisk velvilje og andre måder at skruer dagligdagen sammen på for børnene.

Allerede 2 år efter projektets start kunne man se tydelige positive forandringer i knogletætheden, når man sammenlignede med en skole et andet sted i området som ikke havde indgået i projektet, men blot vedligeholdt det niveau som er det anbefalede i den svenske skoleforordning.

Bunkeflo-projektet er blevet verdensberømt på sine resultater, blandt andet fordi knogleskørhed bliver en stor fremtidig folkesundhedsmæssige udfordring, og de nu har vist hvor relativt enkelt det er at ændre på børnenes risikoprofil i forhold til dette. I Danmark har ½ mio. danskere behandlingskrævende knogleskørhed, men det er kun ca. 50.000 af dem der modtager behandling. "Behandlingskrævende" betyder at de indenfor en overskuelig årrække vil få brud eller andre skader, som koster sundhedsvæsenet dyrt både i behandling og i tabt arbejdskraft. Knogleskørhed er en kompleks sygdom med mange bidragende årsager, men én af de vigtigste er at man i sin barndom og ungdom har oparbejdet en maksimal knogletæthed. Knogletætheden bliver aldrig bedre end den er i 25-30-års alderen (hvor man opnår sit peak bone mass), og herfra taber man knogletæthed med ½-1% om året. Den bedste forebyggelse af knogleskørhed er således at sikre det bedst mulige udgangspunkt i 25-30-års alderen. Da fysisk aktivitet i barndommen er den primære kilde til at oparbejde stærke knogler vil forebyggelsen ske allerede i de tidlige år – for eksempel med skoleidræt. Bunkeflo-projektet har demonstreret hvor relativt enkelt det er at indføre mere fysisk aktivitet i skolerne, og dermed skabe et bedre udgangspunkt for at fremtidige generationer ikke vil belaste sundhedssystemet ved knogleskørhed og følgesygdomme heraf.

Konklusion

Generelt anerkender vi i mange dele af samfundet at vi igennem de sidste generationer har bevæget os fra en aktiv hverdag til en mere stillesiddende hverdag. Denne udvikling er uundgåelig i vores informationssamfund, og med en forventning om at være børn i vid udstrækning kommer til at have relativt stillesiddende jobs, vil det være en god investering af indrette rammerne omkring børnene så det mest muligt tilgodeser at kompensere for det stillesiddende, dvs. med mest muligt organiseret aktivitet der også ligger i deres dagligdag.

Atuarfitsialak tilgodeser i sin nuværende form ikke de mange sundhedsmæssige fordele der er ved at have stærkt fokus på idræt i folkeskolen. På det politiske niveau bør man overveje fordelene i forhold til forebyggelse af overvægt, bedring af koncentrationsevne og klassemiljø samt på længere sigt forebyggelse af knogleskørhed i sin prioritering af idræt i den grønlandske folkeskole.

Kontakt mail: christina@schnohr.dk, telefon (DK) +45 28 23 37 75 (GL) +299 27 74 49

Atuarfitsialammi peqqinnissaqarnikkut isummersuutit

Allattoq Christina W. Schnohr

Sap.ak. 47-mi Kalaallit-nunaanni atuarfeqarfimmi inuit pingaaruteqartumik inissisimasut arlalissuit Nuummi isumasioqatigiillutik katersuupput, tassani lu siunissami Kalaallit-nunaanni atuarfeqarfinni timersorneq isumasioqatigiissutigineqarpoq. Kim Godtfredsen-ip Kalaallit-nunaanni meeqqat atuarfianni tamatuma tungaatigut allanngortitsisoqarnissaata eqqummaariffigineqarnissaa, kiisalu tamatuma tungaatigut timersornerup aalane-rullu atuarfeqarfinni ulluinnarni sulinniarnermi ilaatinneqarnissaa pingaaruteqartutut sulissutigalugu ingerlati-lereersimavaa.

Ilinniartitsisut atuarfinnilu pisortat arlaqartut suleqatigi-inni ilaasortaanerisa saniatigut inuit Inatsisartuneersut, kommunineersut, KANUKOKA-meersut, IMAK-imeersut, Inerisaavimmeersut, Ilinniartissuarmersut, Paarisa-meersut, Team Grønland-imeersut, Kalaallit-nunaanni Timersoqatigiiffiit Kattuffianneersut, Team Danmark-imeersut aammalu Dansk Skoleidræt-imeersut suleqatigiinni ilaatinneqarput. Uvangalu 2002-miilli kalaallit meerartaasa inuusuttortaasalu peqqissusaasigut, pingaartumik inooriaaseqarnerup kingunerisaanik peqqis-susaasigut inissisimanerat pillugu, tamatumunngalu atatillugu timip aalatinneranut tunngasut oqimaappal-laarnerlu ilaatillugit ilisimatusarnermik ingerlataqarsimanera pissutigalugu suleqatigiinnut ilaavunga.

Isumasioqatigiinnermi ullunik marlunnik sivilissuseqartumi ilaatigut naalakkersuisoqarnikkut ingerlatsivinni tamani, politikimik suliaqarnermut ulluinnarnilu sulianermut attumassuteqartuni immikkut ittumik unamminar-tut qulaajaaffigineqarput. Ilisimatusarnerup pingaaruteqartumik sorpassuartigut inissisimagaluarluni taamaat-toq politikikkut ulluinnarnilu sulinikkut naleqqussarsimanngilaq, tassami ilisimatusarneq amerlasuutigut nammineerluni inissisimaffeqareerami. Taamaakkaluatoq qinikkat akuttunngitsumik ilisimatusarinnikkut misissui-nerni angusarinneqarsimasut namminneq pingaarnersi-uinnerminni atortarpaat, illuatungaatigullu meeqqat a-tuarfiini ilinniartitsisut ulluinnarnilu sulisut allat namminneq suliaminnut atatillugu ilisimatusarinnikkut misissui-nermi inernerit killilimmik atortarlugit. Pingasuulluni isumaqatigiinneq, ulluinnarni sulineq, politik ilisimatusar-nerlu ilisimatusarinnikkut suliaqarnermi immikkut attuumalluinnartariaqaraluarput, tassami ilisimatusarneq ul-luinnarnit aallaaveqartarpoq, tamatumanilu angusarisat politikikkut sulinerni ulluinnarni suliat sumut inger-lanissaannik tikku-ussisuusariaqarlutik.

Isumasioqatigiinnermili ersersinneqarpoq ullumikkut

Ilinniartitsisoq 36

immikkoortuni taakkunani pingasuni nukiit assigiit imminnut ungasissorujussuusut. Pingaartumik ulluinnarni sulinermi Kalaallit-nunaanni meeqqat atuarfianni timip atornissaanut tunngatillugu samminninneq annertunngimat, kisianni aammattaaq politikikkut siunniussami Atuarfitsialammi politikikkut pingaarnersi-uinnermi ilisimatusarinnikkut misissuinerit inernerisa tikkuussinerisa an-nertunerusumik ilaatinneqannginnerat pissutaasunut ilaavoq.

Ilanngussamut matumunnga siunertaritinnaigara tassavoq isumaga malillugu tunngaviusumik ilisimasat Atuarfitsialammi pingaarnersi-uinnermi ilaatinneqarnissaasiammarternissaat. Tassami ilisimatusartut isaan-nit isigileraluaraanni timersornermut tunngasut pingaarnersi-uinnermi ullumikkorniit qaffasinnerusumik inissin-neqarsimassagaluarumata.

Inuiaqatigiit peqqinnissaannik siunniussaqaarnermi peqqinnerulernissaq eqqarsaatigalugu atuarfik pingaaruteqartumik inissisimavoq, tassami atuarfik tassaa-mmatt peqqinnissamik suliaqarnerut ilinniartitaanermillu suliaqarnerup naapiffiat. Tassami meeqqat atuarfianni ileqqut meeqqanut ilinniartitsissutigisartakkavut meeqqa-nut annertuumik sunniuteqartarput, tassa ileqqut tunngaviusut tassaa-mmata meeqqat inersimasutut inuuler-nissaannut malinnaasartut. Taamaattumik meerartatta inuusuttortat-talu inooriaasissaannik timimik annertu-nerusumik atuinermik aallaaveqartumik pilersitsinissatsinnut sinaakkuser-suinissarput pingaaruteqarpoq. Ta-mannali peqqussummi aalajangersakkani pitsaavallaanngitsumik inissinneqarsimavoq, tassami timersorneq nutaalianik ilinniagassanut allanut ilaatinneqarmat, taakkuami toqqaannartumik minnerpaaffilerneqarsiman-ngillat. Allatut oqaatigalugu atuarfinni atuartsineq piffissami sivilissunerusumi timersorneraqanngitsumik ingerlanneqarsinaanera periarfissinneqarsimalluni, aammalumi timersornerup qaammammut nalunaaquttap akunnerini ikittunnguaannarni ingerlanneqarsinnaanissaa periarfissinneqarluni.

Tamanna meeqqat ullormut minnerpaamik nalunaaquttap akunnerani ataatsimi timiminnik atuinissaanik inuiaqatigi-ittut innersuuteqanitsinnut naleqqersuutinngilaq. Atuarfitsialammik nalilersueqqinnemi meeqqat ullormut minnerpaamik nalunaaquttap akunnerani ataatsimi timiminik atuinissaa tiiminut atuartsiviusunut ilanngunneqarnissaat pinngitsoorneqarsinnaannginnerat nassuerutigisariaqarpoq, tassami meeqqat piffis-sami eqqumaffiusumi annertunersaa atuarfimmittarmata.

Taamatut innersuuteqarneq peqqinnissamut tunngasunik aallaaveqarpoq, tamannalu aallaavagineqarpat Ka-laallit-nunaanni meeqqat atuarfiini inatsiliornermi meeqqat atuarfiini timersorneq sukkulluunniit ilaatinneqa-lissagaluarpoq. Siunnersuutissanillu taasaqassagutta naapertuilluarnissaq eqqasaatigalugu atuarfimmi klas-seni tamani minnerpaamik sapaatip akunneranut atuarnut timersornermut nalunaaquttap akunneri 3-4 ator-tassagaat siunnersuutigissavarput. (agguaqatigiisitsinerussanngilaq). Tamakkua saniatigut nalinginnaasumik ilinniartitsisut timersornikkut ilisimasaqarnerisa qaffatsinneqrnissaat pisariaqartinneqarpoq, tamatumunngalu atatillugu timersornermik atuarnutitsinerini sakkussanik pitsaanerusunik ineriartitsinissaq pisariaqartinneqarluni, tassa tiimini atuarnutitsiviusuni, anitsiarfinni pisariaqassappallu nalinginnaasumik atuarnutitsinerup avataatigut neqerooruteqarsinnaanernut atatillugu pitsaanerusunik tunniussaqaarsinnaalernissaq siunertaralugu.

Ilisimatusarnikkut meeqqanik taakkualu timiminnik atuinert pillugu misissuinerit

Innersuutigisat tunngavigisaat Kalaallit-nunaanni kiisalu Kalaallit-nunaata avataani timip atornera/atunngin-nera, tamatumunnga atatillugu pualavallaarneq, ilinniakkatigut pikkorissuseqarneq angusallu pillugit svenskit atuarfimmi timersornernut tunngatillugu kiisalu saarngit qajannarsisarnernik pinaveersaartitsineq immikkut isiginiarlugu ilisimatuussutsikkut misissuisimanerisa ersarississippaat. Kalaallit-nunaanni meeqqat atuarfiani meeqqat timiminnik atuinerisa qaffasissusaat 1994-imiilli milleriarsi-manngitsaq (Kalaallit-nunaanni meeqqat atuarfianni atuarnut misissuiffigineqarnerini paasisat tunngaviga-lugit) kiisalu meeqqat timiminnik atuinngitsut amerlassusaat aammataaq qaffariarsimanani, kisiannili paa-sissutissani taakkunani takuneqarsinnaavoq Kalaallit-nunaanni meeqqat atuarnut 70 %-iisa ullormut minut-ini 60-ini timiminnik atui-

nissaq naammassineq ajoraat. Taamatut inissisimaneq atuarnut timersornerup pingaar-nerusutut inissinneqarneratigut meeqqat ilaasa innersuutigineqartunik naammassinninnissaat anguneqarsin-naagaluarpog.

Ukiut kingulliit 25-t ingerlanerini Kalaallit-nunaanni meeqqat pualavallaartut amerlassusaat qaffariartorsimavoq, taamaatullu inissisimaneq nunanut allanut assersuuneqarsinnaavoq. Kalaallit meerartaasa 20%-ii pualavallaarput (meeqqat atuarfiini atuarnut misissuinerini paasisat, taavalu Nuummi Meeqqanik qarasaasiakku paasisstissat). Pualavallaarnerup pinaveersaarneqarnerani timip ator-nissaa pingaaruteqarpoq, taamaattumillu atuarfimmi timersornerup pingaarnerusumik inissinneqarneratigut siunissami pualavallaarnerik pinaveersartitsinerimut iluaqutaasussaavoq.

Nunani allani misissuinerit assigiinngitsut takutippaat atuarnut timiminnik atuisut atuarnermi ingerlalluarnesarput. Tamatumunngami atasumik paasineqarpoq meeqqat timiminnik atuinerusut atuarnermi malinnaarnertik ajornanngineruttaraat, eqqaamallaqqinnerullutillu klasseminnilu naalannerusarlutik. Ullup ingerlane-rani timimik atuinernerup kingunerisarpaa atuarnut ilikka-gaqarnissaminut piumassuseqarnerusartut, aam-malunini atuarnut avatangiisit pitsaanerulersarmata. Ilisimatusarnikkut suliniutit atuarnut timersornermut tunngasut toqqammaviginiarnerpaasartoq tassa svenskit suliaat Bunkeflo-projekt. Bunkeflo tassa illoqarfiup Malmø-p immikkoortortaa 1999-imiillu ilisimatu-sarnikkut suliaq pingaartumik saarngit qajannarsisarnernat sammineqarluni. Bonkeflomi ullormut 45 minutini timersortarneq sapaatip akunneranut 60 minutini timersortarnermut taarsuullugu ator-neqalerpoq. Piffissap ingerlanerani meeqqat saarngisaa qajannarsisarnernut tunngasut malittarineqarlutik. Allannuineq pivoq tiimit atugassat

amerlinagit aammalu ilinniartitsisut pisariaqartinneqartut amerlinagit. Tamatuma piviusunngortinneqarneranut qinikkat apeqqutaalluinnarput ullormik meeqqat atugas-saaniq allatullu periuseqarluni aqqissuunneqarnissaan-nut piumassuseqarnerat.

Suliniutip aallartinneraniit ukiut marluk qaangiutiinnartut takuneqarsinnaalerpoq saarnigut qajannarsisarnerinut tunngatillugu ilorraap tungaanut ingerlasoqartoq, tassa suliniutip asigisaanik ingerlatsiviunngitsuni kisiannili svenskit atuarfeqarnermut peqqussutaatigut innersu-utigineqartut nalinginnaasut tunngavigalugit ingerlatsunik assersuusinikkut.

Bunkeflo-mi suliniuteqarnikkut angusarisat pillugit nunarsuaq tamakkerlugu tusaamasaalersimapput, ilaatigut saarnigut qajannarsisarnerat siunissami inuit peqqissusaannut anguniagassanut tunngaattillugu unam-millernartutut isigineqarmat, aammalu paasinarsimmat meeqqat saarnigut qajannarsinerinik nalaataqartussatut isigisat pisariitsumik tamatumanga qaangiisinneqarsi-naalermata. Danmarkimi inuit ½ mio-nit saarnigut qajan-narsisimanerat pissutigalugu suliarineqartussaapput, kisiannili 50.000-iinnaat suliarineqarlutik. "Suliarineqar-tussaasut" tassa ukiut arlaqartut qaangiutsinnagit saan-ermikkut ajoqusertussatut nalilikkat, taakkualu peqqinis-saqarfimmiit suliarineqartarnerat akisuujullunilu ullunik suliffissanik amerlaqisunik annaasaqarfiusartoq. Saarnigut qajannarsisarnerat nappaataavoq pisariusoq assigiinngit-sorpassuarnillu peqquteqartunik pissarsiarineqartartoq, kisiannili matumani pingaarnerpaaq tassa meeraanermi inuusuttuunermilu saarnigut qajannaatsunngortikkiartu-aarnerat ingerlanneqartarmat. 25-30 missaanni ukio-qarnermi saarnigut ninngunerpaalersarput (angusat tassa peak bone mass) tamatumalu kingorna ukiumut ½-1 %-inik qajannarsiartulersarput. Saarnigut qajannarsisarn-erat pinaveesaarniaraanni suluteqarfigissallugit aallartif-figineqartussat tassapput 25-30-inik ukiullit. Meeraanermi

timimik aalatitsilluartarnek tassaavoq saanernik qajan-naallisaanermi periarfissat pitsaanersaat, taamaammallu pinaveersartitsineq siusissukkulli aallartinneqartariaqar-luni – soorlu assersutigalugu atuarfiit timersornermik sammisaqartitsinikkut. Bunkeflo-mi suliniutip takutippaa atuarfinni timimik atuinerunissap eqqunnissaa pisariit-suusoq, taamaaliornikkullumi inuiaqatigiit kinguaariillu aggersut saanernik qajannarsisoornerannik taakkualu malitsigisaannik peqqinnissaqarnikkut aningaasartuute-qarnerat nammakkerneqassanngilaq.

Naliliineq

Inuiaqatigiinni assiginngitsutigut arlalitsigut kinguaari-inni kingulliunerusuni aalalluta ulluinnarni ingerlatsi-sarsimanitsinnik qimatsiartuuaarluta issiaannarnerulluta inuunitsinnik ingerlatsiartuaarnermut ikaarsaariar-torsimavugut. Taamatut inissikkiartuaarnermut inu-iaqatigiittut ineriartornitta nassatarisaatut saneqqun-neqarsinnaanngitsutut isigisimavarput, taamaattumillu naatsorsuutigisariaqarparput kinguaatta issiaannar-fiunerusunik suliffeqaleriartuaarnissaat, taamaattumillu kinguaatta taamatut atugaqarnissaat aallavigalugu maanngagaaq atukkatsigut aqqissuussilereerutta isumatusaarnerusaaq, tassa imaappoq aqqissukkamik timimik atuneq ulluinnatsinnut ilaatilerlugu.

Atuarfitsialaap maannakkut isikkoqarnermisut isikkoqar-luni meeqqat atuarfianni timmersornerup peqqissutsi-mut iluaqutaasussatut sammineqarnerunissaa periarfissinngi-laa. Politikikkut aalajangiisartut atuartut puala-vallaarner-isa pinaveersaarnissaat eqqasaatigilereertariaqarpaat, tamana malinnaasinnaanerunermik, atuar-fimmi ava-tangiisit pitsaanerulernerannik saarnigillu qajannarsinis-saannik pinaveersartitsinernik kinguneqartussaanaera pissutigalugu atuarfinni timersornermik ingerlatsineq pingaarnerusumik inissinnissaa anguniarlugu.

Kontakt mail: christina@schnohr.dk, telefon (DK) +45 28 23 37 75 (GL) +299 27 74 49

GRÖNLANDSK SKOLEIDRÆT ATUARFIMMI TIMERSORNEQ

Af Kim Godtfredsen og Christina W. Schnohr

Atuarfimmi Timersorneq er en nystartet organisation som har afholdt en konference i Nuuk d.16.-17.november med deltagelse fra Inatsisartut, kommuner, KANUKOKA, IMAK, Inerisaavik, Ilinniarfissuaq, Paarisa, Team Grønland, Grønlands Idræts-Forbund, Team Danmark, Dansk Skoleidræt og sundhedsforsker Christina W. Schnohr.

Konferencen havde til formål at styrke skoleidrætten både som fag i skolen og som element i skolens generelle udvikling.

Konferencen var initieret på baggrund af en uoverensstemmelse mellem de forhold vi tilbyder vores børn i de grønlandske skoler og det faktum at en del af FN's Børnekonvention er at børn skal have adgang til fysisk aktivitet i deres hverdag.

På konferencen nåede deltagerne hurtigt til enighed om at Atuarfitalak ikke er gearret i forhold til idrætten, og endda ud fra visse kriterier har fejlet ved ikke at tilgodese en fysisk udvikling med idræt i hverdagen. Deltagerne diskuterede bl.a. at den nuværende skoleforordning ikke har prioriteret idræt i tilstrækkeligt omfang, og flere fremførte at man flere steder helt havde valgt at fjerne idræt fra skoleskemaet i perioder, for at tilgodese den mere faglige del af forordningen.

Deltagerne efterlyste en base af idrætsfaglig kompetence, som blev identificeret som et kernepunkt i forhold til en gunstig udvikling af grønlandsk skoleidræt. Dette vil bl.a. ske hvis idræt får selvstændig status i forordningen, hvilket kræver en ændring i den politiske tilgang til området. De konferencedeltagere som repræsenterede politiske instanser udtrykte umiddelbar velvilje i forhold til at opprioritere idrætsfaglig viden og – kompetence i Grønland, og nu henstår opgaven for den nystartede organisation at definere det grundlag hvormed denne kompetence kan forankres.

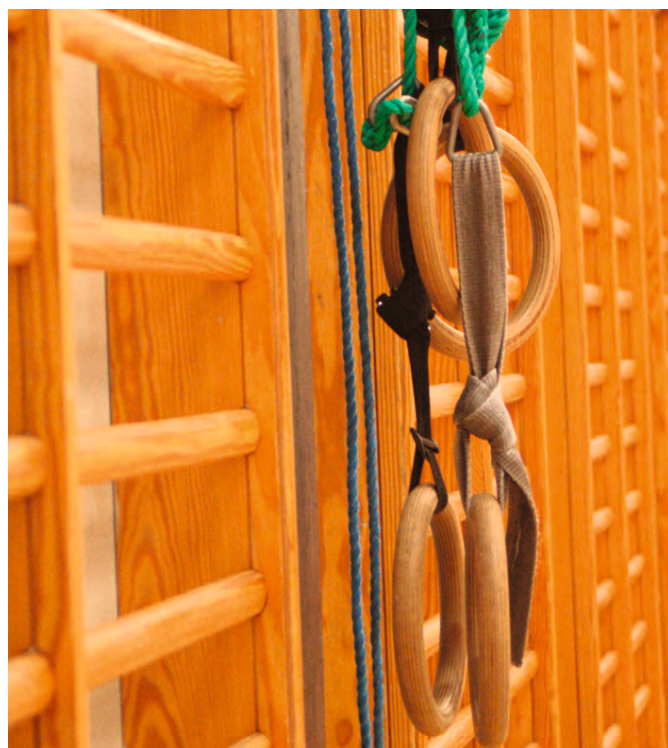
En del af vidensgrundlaget blev fundet i videnskabelige undersøgelser der findes omkring de relaterede emner fysisk aktivitet/inaktivitet, overvægt og faglig kunnen. Det fysiske aktivitetsniveau blandt skolebørn i Grønland er ikke faldet siden 1994 (resultater fra Skolebørnsundersøgelsen i Grønland), og andelen af fysisk inaktive er ikke steget, men det fremgår af de samme data, at 70% af de grønlandske skolebørn ikke lever op til anbefalingen om 60 minutters fysisk aktivitet om dagen. Et formaliseret skoleidrætsprojekt vil afhjælpe dette faktum og hjælpe flere elever over denne anbefalede grænse. Som det fremgår af Folkesundhedsprogrammet har man fra politisk side tidligere defineret skolen som en vigtig arena i sundhedsfremme, og skoleidræt kan være et godt udgangspunkt herfor.

Andelen af overvægtige børn i Grønland har været støt stigende gennem de sidste 25 år, og ligner i store træk udviklingen i andre lande. Der er således omkring 20 % overvægtige eller fede (resultater fra Skolebørnsundersøgelsen og databasen Børn i Nuuk) blandt grønlandske børn. Da fysisk aktivitet er en vigtig del af forebyggelsen af overvægt, vil et skoleidrætsprojekt være gavnligt også i forhold til forebyggelse af fremtidig fedme.

En række udenlandske undersøgelser har påvist at elever der er fysisk aktive også klarer sig bedre i skolen. Man ved således at der er en sammenhæng, og at den sker igennem øget koncentrationsevne, bedre hukommelse og mere klassero. Det kan således anbefales at indføre mere fysisk aktivitet i skolerne, da det vil medføre elever med bedre motivation og bedre arbejdsmiljø i klasselokalerne.

Denne videnskabelige evidens danner en del af det udgangspunkt som den fremtidige organisation, Grønlands Skoleidræt, nu går videre med i samarbejde med en række interessenter. På kort sigt indkalder tovholder Kim Godtfredsen repræsentanter fra de enkelte interessenter (konferencedeltagerne), som er fødte medlemmer af en kommende organisation. Næste skridt bliver at definere handlingsplan på kort og længere sigt, samt definere organisationens mission og vision.

På den kommende forårssamling vil organisationen fremlægge et underbygget forslag om en ændring af Skoleforordningen.

GRÖNLANDSK SKOLEIDRÆT ATUARFIMMI TIMERSORNEQ

Allattut Kim Godtfredsen aamma Christina W. Schnohr

Atuarfimmi Timersorneq tassaavoq Nuummi 16.-17. novemberimi isumasioqatigiinnerup Inatsisartu-nit, kommuninit, KANUKOKAmit, IMAKimit, Inerisaavimmit, Ilinniarfissuarmit, Paarisamit, Team Grønland-imit, Grønlands Idræts-Forbundimit, Team Danmark-imit, Dansk Skoleidrætimit kiisalu sundhedsforsker Christina W. Schnohrimit peqataaffigineqarluni ingerlanneqartup kingorna sulinia-qatigiiffik pilersinneqartoq nutaaq.

Isumasioqatigiinnerup siunertaraa atuarfimmi timersorneq atuarfimmi ilinniakkatut kiisalu atuarfiup nalinninnaasumik ineriartorneranut nukittunerusumik inissinneqarnissaa.

Isumasioqatigiinneq Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiini meeqqanut neqeroorutigisartakkatta kiisalu FN-ip Meeqqanut tunngatillugu Isumaqatigiissuutaanni meeqqat ullut tamaasa timiminnik atuisinnaanissaannut pe-riarfis-saqartinneqarnissaannut tunngatillugu malivinneqannginerata piviusuunera tunngavilugu ingerlanne-qarpoq. Isumasioqatigiinnermi peqataasut siusissukkulli isumaqatigiissutigaat Atuarfitalammik suliaqarneq timer-sornermut naleqqussagaangitsoq, aallaallu pineqartut ilaanni meeqqat timersorneq atorlugu ullormut aa-lanissaminnik ineriartortitsinissaannut tunngatillugu kukkusumik per-iuseqartoqarsimasooq. Isumasioqatigiin-nermi peqataasut ilaatigut ullumikkut meeqqat atuartinneqarnerannut tunngatillugu peqqussummi atuuttumi timersorneq naammattumik eqqarsaatigineqarsimanginnera oqallisigaat, arlaqartullu oqaatigaat peqqus-summi ilinniagassartallit annertunerusumik sammineqarnissaat anguniarlugu piffissat ilaanni timersorneq atuartitsissutigineqarnera pilliutigisarsimallugu.

Isumasioqatigiinnermi peqataasut Kalaallit Nunaanni atuarfimmi timersorneq sapinngisamik pitsaasumik ineriartornissaa eqqasaatigalugu timersornikkut ilinniartitsinisami piginnaasat aallaavissani tamanit ilisimaneqarluni toqqammavigineqarsinnaasumik ujartuipput. Tamanna ilaatigut piviusunngorsinnaavoq timersorneq nammineerluni ilinniagasatut peqqussummi inissinneqarneratigut, tamannalu pissappat tamatuma tungaatigut politikikkut suliaqartoqartariaqarpoq. Isumasioqatigiinnermi peqataasut politikikkut suliaqarnermi sinniisuusut Kalaallit Nunaanni timersornikkut ilisimasani piginnaasanillu qaffasinnerusumik inissiinissamik suliniuteqarnissamut piumassuseqarnertik ersersippaat, maannalu atuarfimmi timersornermut tunngatillugu tunngavigineqartut nasuiaasersorneqarnissaat kiisalu piginnaasaqarnerup sumi inissinneqarneqarnissaa suliniaqatigiiffiup pilersinneqaaqqammersup suliarisussanngorpaa.

Ilisimasatigut tunngavigisat ilaat timip atorneranut/atunnginneranut, pualavallaarnermut ilikkagaqarsinnaanermullu tunngatillugu ilisimatuussutsikkut misissuinnikkut pasititsissutigineqartartutigit pissarsiarineqarput. Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfianni meeqqat timiminnik

atuinerisa qaffasissusaat 1994-imilli milleriarsimangitsoq (Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfianni atuartut misissuiffigineqarnerini paasisat tunngavigalugit) kiisalu meeqqat timiminnik atuinngitsut amerlassusaat aammattaaq qaffariarsimanani, kisiannili paasissutissani taakkunani takuneqarsinnaavoq Kalaallit-nunaanni meeqqat atuartut 70 %-iisa ullormut minut-ini 60-ini timiminnik atuinissaq naammassineq ajoraat. Atuarfimmi timer-sornikkut aaqqissuussaasumik suliaqarnikkut taamatut qaangerneqarsinnaavoq, meeqqallu killissaritititut siunnersuutigineqartumik naammassinninnissaanni ikiorneqarsinnaallutik.

Inuiaqatigiit peqqissuunissaat pillugu pilersaarummi takuneqarsinnaavoq siusinnerusukkut politikikkut oqaatigineqartoq, meeqqat atuarfiat tassaasoq pingaarutilimmik inissisimasooq. Taamaattumillu atuarfimmi timersorneq tamatumani aallaaviulluarsinnaasoq.

Ukiut kingulliit 25-it ingerlanerini Kalaallit Nunaanni meeqqat pualavallaartut amerlassusaat qaffariartorsimavoq, taamatullu inissisimaneq nunanut allanut assersuuneqarsinnaavoq. Kalaallit meerartaasa 20%-ii pualavallaarput (meeqqat atuarfiini atuartunik misissuinnermi paasisat, taavalu Nuummi Meeqqanik qarasaasiakkut paasissutissat). Pualavallaarnerup pinaveersaarneqarnerani timip atorinissaa pingaaruteqarpoq, taamaattumillu atuarfimmi timersorneq pingaarnerusumik inissinneqarneratigut siunissami pualavallaarnerik pinaveersartitsinnermut iluaqutaasussaavoq.

Nunani allani misissuinnerit assigiinngitsut takutippaat atuartut timiminnik atuisut atuarnerminni ingerlalluarnesarput. Tamatumunngami atasumik paasineqarpoq meeqqat timiminnik atuinerusut atuarnermi malinnaani-arnertik ajornanginnerutittaraat, eqqaamallaqqinnerul-lutillu klasseminnilu naalannerusarlutik. Taamaammallu innersuutigineqarsinnaavoq ullup ingerlanerani timimik atuinerunerup kingunerisaraa atuartut ilikkagaqarnissaminnut piumassuseqarnerusartut, aammalu inini atuarfiu-suni avatangisut pitsaanerulersarmata.

Ilisimatuussutsikkut ersseqqissaaneq maanna siunissami Kalaallit Nunaanni Meeqqat Atuarfiani Timersornik-kut aaqqissuussinnermut ilaatinneqarpoq, tassalu attuumas-suteqartut arlaqartut suleqatigalugit ingerlateqqin-neqas-salluni. Ungasinngitsukkut suleqatigiinni siuttuusup Kim Godtfredsen-ip immikkoortut ataasiakkaat aal-lartitaannik, siunissami aaqqissuussami pinngitsooratik ilaasortaasus-sat (isumasioqatigiinnermi peqataasut) aggersartus-saavai. Alloriarneq tulleq tassaasussaavoq siunissaq qaninnerusooq eqqarsaatigalugu taavalu siunissaq un-gasinnerusooq eqqarsaatigalugu suliaqarnissamut pilersaarummik ilusilersuinnissaq, kiisalu aaq-qissuussinnerup siunertaanik takorluugaanillu ilusilersuinnissaq. Inatsisartut upernaamut ataatsimiinissaanut suleqatigiis-taliaq Meeqqat Atuarfiat pillugu Peqqussummik al-lanngu-utissatut siunnersuumik nassuiaasersukkamik saqqum-miussissaaq.

Af Lisbeth Frederiksen, IMAK

Fra sekretariatet skal lyde et godt nytår til såvel tillidsrepræsentanter som andre medlemmer af IMAK, med et tak for samarbejdet i det forgangne år.

Sekretariatet ser frem til et fortsat godt samarbejde i 2010.

Sidste del af 2009 var arbejdet i sekretariatet præget af meget rejseaktivitet i forbindelse med skoleledermøde, kursusvirksomhed for både ledere og tillidsrepræsentanter, kursus for den nyvalgte bestyrelse, uddannelsesmesse mv.

Desuden gjorde vi endnu en indsats for at få afsluttet den lange række af sager, som IMAK har kørende med Økonomi- og personalestyrelsen. Enkelte sager er det lykkedes at afslutte, men desværre ikke nær så mange som vi gerne ville. Desværre har vi fortsat en del sager som er mere end 1 år gamle, ja nogle er flere år gamle og stadig uafsluttede.

Samarbejdet med Økonomi- og personalestyrelsen er meget påvirket af styrelsens manglende resurser. Et problem som IMAK, sammen med de andre organisationer i samrådet – PPK, AK, TP, PIP og ASG, har påpeget gentagne gange overfor såvel det politiske niveau som ledelsesniveauet i Selvstyret.

Det er helt klart utilfredsstillende for jer, der går og venter på svar. Sekretariatet gør sammen med IMAKs advokat alt, hvad vi kan, for at få afsluttet de gamle sager og forsøge at nedbringe sagsbehandlingstiden på de nye sager, der hele tiden dukker op.

Første del af 2010 vil i sekretariatet selvfølgelig være præget af de kommende overenskomst-forhandlinger. Også de er ramt af de manglende resurser i Økonomi- og personalestyrelsens overenskomstafdeling. IMAK har således allerede fået oplyst fra Selvstyret, at forhandlingerne foreløbig er udsat til medio 2010, selvom de i princippet skulle have været afsluttet inden 1. april 2010.

I sidste nummer af Ilinniartitsisoq blev der udskrevet valg til pensionisternes repræsentant i repræsentantskabet. Ved opstillingsfristens udløb var der kun indkommet et kandidatforslag, som var Erik Poulsen, Nuuk. Erik Poulsen er derfor valgt som pensionisternes repræsentant uden afstemning.

Nu står kun tilbage at få valgt en repræsentant for de IMAK medlemmer, der er ansat på andre uddannelsesinstitutioner. Dette valg skal foretages mellem de kontaktpersoner som disse medlemmer skal udpege. Inden for den

nærmeste tid vil IMAK skrive ud til medlemmerne på de institutioner, som stadig ikke har fået valgt kontaktperson.

Ved sidste repræsentantskabsmøde blev IMAKs vedtægter ændret på flere punkter – se vedtægterne på www.imak.gl – En af ændringerne var således, at der nu skal afholdes ordinært repræsentantskabsmøde i ulige årstal. Der vil således ikke blive afholdt ordinært repræsentantskabsmøde i 2010. Der kan dog blive indkaldt til ekstraordinære repræsentantskabsmøder pr telefon i forbindelse med kommende forhandlinger.

Allattoq Lisbeth Frederiksen, IMAK

Allattoqarfiup tungaaniit sinniisutut inissisimasut kiisalu IMAK-imi ilaasortat taamaasa uummammik pisumik ikior-taami pilluaqqorusuppavut, qujanarlu ukiumi qaangiuttumi suleqatigiilluarsimanitsinnut.

Allattoqarfimmiit ukiumi nutaami 2010-imi suleqatigiillu-annerup ingerlaannarnissaa qilanaaraarput.

Ukiup 2009-ip naajartulernerani allattoqarfimmi sulineq angalanermik annertuumik nassataqarsimavoq, tassa atuarfimmi pisortat ataatsimiinneranni, pisortani sinni-isunillu pikkorissaanermik ingerlatsinermi, siulersuisunik nutaanik pikkorissaanermik ingerlatsinermi, kiisalu ilin-niarneq pillugu saqummersitsinerni assigisaanilu anga-lanerit ingerlanneqarsimapput.

Tamakkualu saniatigut IMAK-ip kiisalu Økonomi- og personalestyrelserip akornanni suliat ingerlasut naammas-siniarlugit ilungersuuteqarnerput ingerlassimavarput. Suliat ataasiakkaat naammassineqarnerat iluatsissima-varput, kisiannili amerlanerit naammassissallugit kissaa-tigisimagaluarparput. Ajorluartumilli sulii sulianik ukioq ataaseq sinnerlugu pisoqaassusilinnik arlaqartunik peqar-pugut, aammami sulii suliaateqarpugut ukiunik arlaqartu-nik pisoqaassusilinnik, sulili naammassineqanngitsunik. Økonomi- og personalestyrelsemik suleqateqarnerput taassuma qanoq annertutigisunik periarfissaqarnera-nik sunnersimaneqartorujussuuvoq. Ajornartorsiut tamanna IMAK-ip kattuffiit allat- PPK, AK, TP, PIP aamma ASG suleqatigalugit isumasioqatigalugillu Namminersorlutik Oqartussani qinikkanut kiisalu pisortanut arlale-riartumik uparuaassutigisarsimavaat.

Soorunalimi akissutinik tigusunissamut utaqqineq ilissin-nut naamaginanngilluinnarpoq. Allattoqarfiup IMAK-ip inatsisilerituaa suleqatigalugu sapinngisannguaminnik suliat nutaanngitsut naammassiniarsaraat, kiisalu ta-makkunannga suliarinninnerni piffissaq atorneqartoq mil-lisinniarlugu suliniutigineqarpoq, tassami suliaassat nutaat takkussortuarmata.

Ukiup 2010-p aallartinnerata ilaata allattoqarfimmi sulineq soorunami aningaasarsiatigut isumaqatigiinniar-nermik suliaqarnermik pisussamik sunnersimaneqartussaavoq. Isumaqatigiinniarnissarli aammattaaq Øko-nomi- og personalestyrelserip isumaqatigiinniarnermut immikkoor-tortaarfia sulisussaaleqineranik piffisaaleqi-neranillu eqqugaavoq. Tamatuma kingunerisaanik Namminersor-lutik Oqartussat IMAK-imut nalunaarput isumaqatigiin-niarnissat 2010-ip qiteqqunneranut kinguartinneqartut, naak tunngaviusumik isumaqatigiinniar-nerit 1. april 2010 naammassereersimasussaagaluartut.

Ilinniartitsisoq-mi kungullermi saqqummersumi soraar-ninngornikut sinniisoqarfimmut aallartitassaanik qiner-si-nissaq nalunaarutigineqarnikuuvoq. Qinigassanngortinn-issanut piffissarititap qaangiunnerani taamaallaat ataaseq qinigassanngortinnikuuvoq, tassalu Erik Poulsen, Nuuk. Taamaammatt Erik Poulsen qinersinerta-qanngitsumik soraarninngornikut sinniisorilerpaat.

Maannakkullu sinneruttut tassaapput ilinniarfinni allani atorfeqartut IMAK-imi ilaasortaasut aallartitassaannik qinersinissaq. Qinersineq tamanna ingerlanneqassaaq attaveqaataasut akornanni ilaasortaasut toqqarnera-tigut. Ungasinngitsukkut IMAK-ip suliffeqarfinni ilaasortaasunut sulii attaveqaatissaminnik toqqaasimanngitsut-nut alla-gaqartussaavoq.

Kingullermik sinniisut ataatsimiinneranni IMAK-ip malit-tarisassai arlalitsigut allannguuteqartinneqarput – malitta-risassat www.imak.gl –imi takukkit. Allanngortinneqartut ilaat tassa, sinniisut aallartitat ukiuni agguar-neqarsinnan ngitsuni(akunnattuni) ingerlanneqartassasut. Tamatuma kinguneraa sinniisutut aallartitat 2010-mi ileqquusumik ataatsimiissanngimmata. Kisiannili sinniisutut aallartitat isumaqatigiinniarnissat pillugit oqarasuaatikkut immikkut ittumik ataatsimiisinneqarumaarput.

Avanersuup Atuarfia 8-nik ilinniartitsisussarsiorpoq

Atorfik 1 Siorapaluup atuarfia, Siorapaluk
Atorfik 1 Piitaaqqap atuarfia, Savissivik
Atorfiit 6 Avanersuup atuarfiani, Qaanaaq
1.august 2010 imaluunniit isumaqatigiinnikkut atorfinittussanik.

Naatsorsuutigaarput:

- Ilinniarsimasuunissat, alajaatsuunissat
- Nutaanik pilersitserusuttuunissat
- Atuarfitsialaap piumasaqaataanut suleqataalluartaunissat
- Suleqatiginnilluartaunissat, atuartunik, angajoqqaanik pisortanillu
- Suleqatit naligalugit peqatigalugillu sulinissat

Ilinnut tunniussinnaasagut:

- Atuarfik nutaanik avatagiisilik
 - Inuit qiimasut, inussiarnersut
 - Atuartut tunuarsimaangitsut
 - Atuartut qiimasut suleqatigiuminartut
 - Pisortat aalajaatsut suleqatiginnikkusuttut, suleqatiminnut tunniussimasut paasinnittullu
 - Illoqarfik/nunaqarfik angingitsoq eqeersimaartorli
- Ilinniartitsisut atorfinitsinneqarnissaq pissaaq Naalakkersuisut IMAK-illu isumaqatigiissutaat atuuttut naapertorlugit. Atorfininnissaq pissaaq ukiumut aalajangersimasumut immikkut atugassarititaasut naapertorlugit, taamatut isumaqatigiissuteqarnermi atorfinittog ilaqutaalu ukiumut ataasiarlutik akiliunneqarlutik feeriatinneqartassapput, kiisalu sulionnaarnersuutisissaqassalluni ikiumut 19.818,29 kr-ninik.
- Ineqarneq pissaaq, atorfinitsinneqarnermut ilaatillugu, maleruagassat atuuttut naapertorlugit akiliuteqartoqartassalluni.
- Nunaqarfinni kiisalu illoqarfinni isorliunerusuni taamatullu Qaanaami, ineqarnermut akiliummut tapiissut maleruagassat malillugit atuuppoq.

Siorapaluup Atuarfia:

Atuurtut 7-it 1.-7.kl agguataarsimapput. Maannarpiag timelærerit marluk sulipput. Paasisutissat annertunerusut perusukkaanni ataani allaqqasunut saaffiginnittotqarsinnaavoq.

Piitaaqqap atuarfia, Savissivik:

Atuurtut 9-it 1.-7.kl agguataarsimapput. Massakkut ilinniartitsisoq ataaseq timelærerilu ataaseq sulipput. Annertunerusumik paasisaqaarusuttut toqqaannartumik Piitaaqqap atuarfianut 974533-mut sianernikkut, imaluunniit ataani atsiortumut saaffiginninnikkut piniarneqarsinnaapput.

Avanersuup Atuarfia, Qaanaaq:

Atuarfik nutarsagaq, Atuarfitsialaap piumasaqaataanut naleqqussagaavoq.

Atuurtut 120-it klassinut 1.-10.-nut (9.klassit marluk) agguataagaapput, **Ilinniartitsisoq /Pædagog 1-2** atorfinittussaq siullertut **Minnerit** immikkoortortaani sulinnissani naatsorsuutigissuua, fagit pingaarnertut Kalaallisut, qallunaatut, matematik il.il atuartitsiffigissallugit. Tamannali sulilertussap soqutigisai piginnaasaalu aallaavigalugit piumaarpog.

Ilinniartitsisut 3-t Akullerni 1 angajullerni sulinnissartik naatsorsuutigissavaat, fagit pingaarnertut qallunaatut, tuluttullu matematikkilu atuartitsissutigneqassallutik. Soorunami aamma qinnuteqartup piumasai piginnaasaalu isigineqassallutik.

Atorfininnissaq pillugu annertunerusumik paasisaqaarusukkuit, qinnuteqarnissamullu aalajangersimaguit, unnga alakkarsinnaavatit www.kanukoka.gl/1831 qinnuteqarfissaq Avanersuup Atuarfiata nit-tartagaanut www.avanersuupatuarfia.gl aaneqarsinnaapput. Atorfik pillugu saaffigineqarsinnaavoq:

Juliane K. Fleischer
Avanersuup Atuarfiata Pisortaa
Box 96
3971 Qaanaaq
Tlf: 971033 mobil: 594233
email: juli@qaasuitsup.gl

Avanersuup Atuarfia søger 8 lærere

1-2 af dem kan være uddannet pædagoger
1 lærerstilling på skolen i Siorapaluk
1 lærerstilling i Piitaaqqap atuarfia, Savissivik
6 stillinger på Avanersuup atuarfia Qaanaaq
Tiltrædelse kan ske 1.august 2010 eller efter nærmere aftale

Vi forventer

- At du er uddannet, stabil
- Vil skabe noget nyt
- At du er indforstået med kravene til Atuarfitsialak
- Er samarbejdsvillig, mod elever, forældre samt ledelsen
- At du vil arbejde på lige fod med dine kolleger

Vi kan tilbyde dig

- En skole med nye omgivelser
- Glade, smilende mennesker
- Spontane elever
- Glade og samarbejdsvillige elever
- Stabil og samarbejdsvillig ledelse
- Mindre by, med aktiv befolkning

Ansættelse som lærer sker i henhold til Landstyrets og IMAK's aftaler. Ansættelse vil ske under åremålsvilkår, hvor man som familie har mulighed for at holde feriefrirejse, for hvert år man er ansat, efter 1 års ansættelse, samt får en fratrædelsesgodtgørelse på 19.818,29 kr årligt.

Der kan tilbydes bolig, mod gældende regler for leje. I bygderne samt i yderdistriktet, blandt andet i Qaanaaq ydes der boligbidrag efter gældende regler.

Siorapaluup atuarfia:

P.t er der 7 elever fordelt fra 1.-7.kl. Der er ansat 2 timelærere. For yderligere oplysninger kan dette inhentes hos nedenstående.

Piitaaqqap atuarfia, Savissivik:

P.t 9 elever fordelt fra 1.-7.kl. 1 lærer 1 timelærer. For yderligere oplysninger kan man ringe til 974533, Piitaaqqap atuarfia eller til nedenstående person.

Avanersuup atuarfia, Qaanaaq:

Nyrenoveret skole, som er indrettet efter intensionerne i Atuarfitsialak. 120 elever fordelt fra 1.-10.klasse (to 9.kl)

1-2 Lærere/pædagoger

I yngstetrinnet mangler vi 1-2 lærere/pædagoger i hovedfagene: grønlandsk, dansk og matematik etc. Frem for alt vil ansøgerens ønsker og evner tilgodeses.

2 lærere skal regne med at arbejde i mellemtrinnet 1 lærer i ældstetrinnet, primært i fagene dansk og engelsk. Ansøgerens ønsker og evner bliver selvfølgelig tilgodeset.

Hvis man ønsker yderligere oplysninger omkring stillingerne, og hvis du har besluttet dig at ansøge, kan du komme ind på www.kanukoka.gl/1831 ansøgningsblanketter kan hentes under www.avanersuupatuarfia.gl

Ved direkte henvendelse:

Juliane K. Fleischer
Ledende Skoleinspektør
Avanersuup atuarfia
Box 96
3971 Qaanaaq
Tlf: +299 971033 mobil: +299 594233
email: juli@qaasuitsup.gl

